

Japán »elitéli« a gáztámadást

A kínaiak bekerítették a japán hadsereg egy részét. A japánok elvonulnak Sanghaj alól. A japánokat katasztrófa fenyegeti. A japánok sürgősen új hadosztályokat indítanak hazulról.

Ezek a hírek érkeztek ujabban a japán — kínai hadszíntérről. S nem kínai forrásból, hanem nemzetközi irodáktól. A kínaiak meglehetősen fantasztikus győzelmeiről tudósítanak. A kínai Hőfőnök azonban már alaposan megrostáljuk és lemérjük, mielőtt értéknek elfogadjuk. De még anélkül is, hacsak megtorpant volna a japán offenzíva, ha a kínai elszántság, a kínai hősiesség, a kínai haszaszeret, s főképp a kínaiakban megbántott emberi és népi öntudat csak egy napra is megállította, megaláztatta volna az elbizakodott tulerőt, a béke kapzsi és kegyetlen kijátszóját!

Azonban mi nem a háborús sikert ünnepezzük a kínai önfeláldozás bámulatos műveiben, hanem azt az elégtételt, amit a megsértett világrend, a vérell forrasztott békén kapott a japán kudarcban. A szervezeten, tökéletlen és gyakorlatlan kínai fegyverek ezt a megbántott békét, ezt a megsufolt emberi szolidaritást védelmezik, s ennek szolgáltattak, hacsak alkalmi, hacsak ideiglenes sikerrel is, világraszóló elégtételt.

A japánok nagy nép, művelt nép, csodás lendületével a fejlődésnek, tisztelt és rokonszenves számos kiváló pontja által, melyek közt bátorsága és öntudata nem a legutolsó, de mielőtt megtagadta az emberiséggel és emberességgel szemben vállalt kötelezettségét, mielőtt komoly ok nélkül fegyverrel támadott védtelen népet és a háborút ugyszólván az öldöklés jogává és az önbíráskodást milliók romlásává tette s a békeakaró világra egy újabb kataklizma veszedelmét idézte fel, a szimpátia elpárolog és helyet ad a sujtó itéletnek.

A Népszövetség megbocsáthatatlan büne marad, hogy nem volt bátorsága pótot mondani a japán támadásnak, s ami még szörnyűbb volna, hogy hatalomként, a tagjai szerint maga is, hasznát akart huzni Kína újabb romlásából. Ez a Népszövetség létét, hivatását, fogadalmát, kötelezettségét súlyosan megcsúfoló erőtlenség, indolencia vagy haszonlesés örökre kompromittálta a genfi kompániát, s minden elhangzott s még ezután hangzó szava már eleve jogot váltott rá, hogy hitelt nem érdemlő hamis frázisnak tekintessék. Vagy vehetjük egyáltalán komolyan a Páneurópa, a leszerelést, a népek kibékítését, jogaik és érdekeik arányos elosztása ígértét, amikor az első kritikus alkalommal akarattalan és tehetetlen báb gyanánt szemléli saját hitvallása, ideálja, báboánya barbár összezuhasznosítását?

Ki fog itt még leszerelni, aki némán, mozdulatlanul, talán örömmel és irigységgel hallotta ügyük bömbölését, bombák robbanását, hadoklók hörgését, özvegyek, árva kétségbeesett jajgatását? Aki nem ragadta meg büntető társa kezét abban a pillanatban, mikor az első lövésre, az első döfésre, az első lángvetésre felemelte s aki most is csak azért küld katonákat és hajókat a hadszíntérre, hogy veszedelembe jutott pöréit megmentse, de távolról sem hogy a jogtalanul megtámadott népet s a kihívóan, lelketlenül megtámadott békét szabadítsa meg?

Ellenben a japán delegátus még azt a hallatlan maliciát, azt a fölényes kifigurázást is elkövezhette ezzel a békeörző és »leszerelő« társasággal, hogy a genfi konferencián a polgári lakosságot fenyegető gáztámadások megtiltását javasolta. Micsoda gyöngédség, micsoda előrelátás, micsoda meleg és áthatott ragaszkodás a leszerelés szándékához! A bárányfaló farkas állást foglal a juhokkal való barbár bánásmód ellen és a gazda, akinek a jószágát pusztítja, csak mosolyog a cinikus komédiához.

Most pedig jönnek az új japán hadosztályok s új feneketlen ostrom indul a kínai állások ellen. Ezuttal, kivételesen, gáztámadással egybekötve,

Vajdát, Gogát és Mirtót fogadta kihallgatáson az uralkodó, akinek Vajda semleges kormányt ajánlott tiszta választások levezetésére

A kamara folyosóján arról beszélnek, hogy a kormány eláll a konverziótól és kilenc hónapos moratóriumot ad a mezőgazdáknak

Bukarest, február 24.

A belpolitikai élet előterében Vajda tegnapi királyi kihallgatása áll. Vajda délből jelent meg az uralkodónál, aki visszatartotta ebédre és délután fél 4 óráig tanácskozott a nemzeti-parasztpárt Petur bátyjával. Az audiencián Vajda kifejtette álláspontját, amelynek lényege az, hogy a Jorga-kormányt vissza kell vonulnia és egy semleges kormányt lefolytatandó választással vissza kell állítani az ország alkotmányos rendjét.

Ma délután fél 4 órakor Gogát fogadta az uralkodó, Goga tudvalevőleg már két héttel ezelőtt is volt egyszer audiencián. Mirtó, aki ugyancsak tegnap volt a királynál,

részletesen tájékoztatta az uralkodót az új választójogi törvényjavaslatról,

amelyről állítólag Jorga is kedvező véleménnyel van. A király érdeklődéssel hallgatta Mirtó előterjesztését és azzal engedte el, hogy szakértőivel megtanácskozza a törvényjavaslatot és azután dönt.

Goga és Averescu között a szakítás véglegesnek tekinthető. A néppárt erdélyi tagozatai csaknem kivétel nélkül Goga mellett foglalnak állást, sőt a regáti tagozatok nagyrésze is mellette sorakozik fel.

Goga,

Averescu

Mindezekből a tárgyalásokból és királyi audienciákból politikai körökben azt a következtetést vonják le, hogy március közepén, amikor a mostani parlamenti ülésnek véget ér,

Goga, Lupu, Vajda és Bratianu György bevonásával megalakul a választások lefolytatására szolgáló semleges kormány.

amely új érát hivatott nyitani Románia belpolitikai életében. A kamara folyosóján ma azt a szenzációs hírt korpoltálták, hogy

a kormány visszaveszi a konverzió javaslatát,

amelynek tudvalevőleg csúttörtökön kellene a parlament elé kerülnie és ehelyett 9 hónapos moratóriumot engedélyez a mezőgazdasági adók számára. Más hírek szerint a kormány a konverzió törvényjavaslatot mégis betervezi a kamarába, miután állítólag már megállapodott a pártokkal, hogy nem kezdenek vitát fellette s csupán deklarációkban szögeznek le álláspontjukat. A törvényjavaslatban a pénzügyeteket javára eszközölt módosítások után ma már tulajdonkép-

pen az a helyzet, hogy azok, akik a bankok érdekeinek meg nem védelme miatt támadták a konverziót, most már elégedettek a törvényjavaslatl, míg a mezőgazdaság védelmezőinek ma már éppen ennél az oknál fogva nem elég jó.

Popovici és Mares közötti kamarai boxpárbaj újabb szenzációs eseményeket robbant ki. A nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy Valcovici közlekedésügyi miniszternek viszszaadja azt a »pofont«,

amelyet a svédekkel kötött ut-szerződés-sel kapcsolatos leleplezése révén adott a nemzeti parasztpártnak. Így többek között a kamarában néhány olyan kérdést fognak felvetni, amelyek a kormányra nézve kellemetlenek és amelyeket mindegyike nem ismert a közvélemény. Ezzel egyidejűleg gyűjtik az adatokat annak bizonyítására, hogy a leboxolt Mares mérnök, aki az »ország közéletének megtisztításáért indított nehéz harcot«, mint a grivici vasúti műhelyek igazgatója néhány évvel ezelőtt különböző panamákat követelt el. A nemzeti parasztpárt ezzel a leleplezéssel kompromittálni akarja a tekintély-kormány purifikátorát.

A tisztviselők és nyugdíjasok is követelik a konverziót

Bukarest, február 24.

Az állami tisztviselők és nyugdíjasok szövetségének egy delegációja megjelent Munteanu-Ramnic belügyi államtitkáránál, valamint Radian földművelésügyi alminiszternél és egy memorandumot nyújtott át nekik. A memorandum azt kéri, hogy az adósságok konverziójáról szóló javaslatot terjesszék ki a tisztviselőkre és nyugdíjasokra a következő módzatok szerint:

Konvertálják mindazokat az adósságokat, amelyeket 1925—1931 között épült házakra vettek fel. A lej 1925—1931 közötti értékéhez viszonyítva szállítsák le a felére ezeket az adósságokat, ugyanak-

kor pedig a tartozások után járó kamatokat szintén redukálják egységesen öt százalékra.

A konvertált adósság törlesztése úgy történne, hogy a hitellel megterhelt épület jövedelmének hatvan százalékát az adós évenként mindaddig fizetné, amíg az adósság ki nincs egyenlítő. A kisebb ingatlan tulajdonosok fizetésükből fizetnek a részleteket, ahogyan képességüktől telik.

A memorandum végén kéri, hogy a törvény megszavazásáig a parlament mondja ki a köztisztviselők és nyugdíjasok ingatlanai ellen vezetett végrehajtások felfüggesztését.

Ujabb sortüz a Dnyesztermentén

Ezuttal a szovjet-határőrség lőtt le 40 menekülő orosz parasztot

Bukarest, február 24.

A bukaresti szigurancahoz ma délelőtt távirati jelentés érkezett, amely egy minden eddiginél véresebb Dnyesztermenti sortüzről számol be. A jelentés röviden azt közli, hogy az ugynevezett moldovai szovjetkötársaságból, amely a Dnyeszteren túl fekszik, a román Merenesti határállomással szemben egy nagyobb tömeg orosz paraszt akart átszökni a folyón román területre. A szovjethatárőrök visszafordulásra szólították fel a parasztokat, akik azonban nem engedelmeskedtek. A szovjetőrség erre sortüzet adott a szökevényekre, akik közül 40 paraszt holtan bukkott le a Dnyeszter jegére, huszan pedig életveszélyes sebesülésekkel maradtak mozdulatlanul. A borzalmas mészárlásról a közelebbi részletek egyelőre hiányoznak.

A francia kormány négy tagja Genfibe utazott

Páris, február hó 24.

A francia kamara tegnapi ülése után Tardieu miniszterelnök és külügyminiszter, Reynaud igazságügyi és Dumesnil légügyi miniszter kíséretében elutazott Genfibe, hogy részt vegyen a leszere-

lési konferencia további ülésein. Az új francia kormány három tagját óriási néptömeg kísérte ki a pályaudvarra, ahol aztán hazafias dalok eléneklése közben bucsuzott el a Genfibe utazó miniszterek-től.

GOSZTONYI ALICE

meghódította Bukarest előkelő köreit

A fiatal magyar szobrász-művész készített el Mihály nagyvajda legsikerültebb portréját

Bukarest, február 24.

Amíg a nyugati fővárosokban a válság mindjában meggyéríti a kiállításokat, itt, Bukarestben, az idén szinte fordított arányában szaporodtak fel annak, ahogyan a közönség vásárló-képessége elalél. Pedig itt az a szokás divatozik, hogy a kiállító művésznek fizetnie kell a helyiséget s hozzá még tekintélyes, tíz-, husz-, sőt harmincezer lejnyi összeget, ami a fejlettebb művészeti életet élő nagyvárosokban ismeretlen dolog.

nások és mozdulatok megkülönböztetése és sajátosan megkapó értékelése

MIHÁLY NAGYVAJDA PORTÉJA

— Tanuló-szobája egyik sarkában húzódva, tanulás közben mintáztam öfenését, Mihály nagyvajdát, — mondja boldogságtól sugárzó arccal és meleg bensőséggel. — Igazán mondhatom, ez volt eddigi életemnek nemcsak legnagyobb művészeti, hanem emberi élménye is.

— Alkalmam volt persze alaposan megfigyelni a kis trónörökös egyéniségét. Nos, higgye el, elbájoló a felnőttes komolyságnak és a nemes gyermekiségnek az a párosulása, amely Mihály nagyvajdát jellemzi.

— Egyenesen meglepő, sőt megdöbbentő az a komolyság, amellyel ez a mindössze tíz esztendő gyermek tanára előadásait figyeli. Amíg más gyermekek ebben a korban rendszerint alig várják, hogy szabaduljanak a tanulástól, addig Mihály nagyvajda nemcsak, hogy nem tanul felületesen, hanem bámulatos érdeklődéssel mélyed el minden tárgyban, amelyet neki előadnak. Felnőtthöz illő, imponáló öntudatossággal keresi a dolgok hogyanját és miértjét s tanárai

sohasem mehetnek tovább előadásukban, amíg kimerítő magyarázatot nem adnak. Így aztán tanulmányaiban máris tulajdonképpen a harmadik gimnáziumi osztály anyagánál tart, ami egymaga is mutatja rendkívüli szellemi felsőbbiségét.

— Viszont egyszerre levette ezt az elragadó komolyságot, mihelyt felszabadul feladataitól s ilyenkor vidám kötelenséggel élvezte gyermekélete örömeit.

— Tanulása után mindig odajött hozzám, alaposan megnézte munkámat, megmutatta tanárainak s kikérdezte róla véleményüket.

— Amikor aztán elkészültem a mintázással, akkor öfenségét is behívta, aki a portré mellé állította fiát, összehasonlította vele s elismeréssel nyilatkozott munkámról. Kell-e mondanom, mennyire boldog voltam, hiszen úgy félttem ettől a kritikától!

A BUDAPESTI MESTEREK: LIGETI, ZALA, KISFALUDI —STRÓBL...

Múltán „futott be” Gosztonyi Alice az a sikerült portréjával, amelyet Mihály nagyvajdáról készített. Mert a komoly, érlelődő gyermek mintázása a legnehezebb szobrászi feladatok közé tartozik.

Természetesen megkérdezzük a művésztől, honnan indult el, amíg eljutott a bukaresti királyi udvarig, egy olyan elismerésig, amelyet Károly királytól, a köztudomásúan kivételesen képzett és tájékozott műbaráttól kaphatott.

— En is átmentem azon a tragikus válságon, amelyen minden kiforróban levő képzőművésznek át kell esnie. Sokáig vajdátam: az ecsettel, avagy a szobrász-vésővel jegyeztem-e el magam? Jó ideig festettem is, de végül a formálható anyagban találtam meg magamat, kifejezési lehetőségetem...

— Pesten tanultam, előbb Ligeti Miklósnál, majd Zalánál, aztán meg Kisfaludi-Stróbl-nak voltam a tanítványa. Tanulmányaimat ezután Münchenben folytattam. Már évekként ezelőtt gyakran kiállítottam pesti tárlatokon, a Mücsarnokban és másutt, az utóbbi időben pedig Rómában, Párisban, Berlinben és Hamburgban. Elég szép sikereim voltak, a legbüszkébb azonban természetesen erre a sikeremre vagyok, amelyet most Mihály nagyvajda arcképével arattam.

Gosztonyi Alice, akinek rokonszenves és megnyerő megjelenését egészen áthatja a fiatalos, önbizalmas tehetség munkáinak, újabb elismerést szerzett Bukarestben a magyar művészet gényűsége s műtermi kiállítása, amelyet a legelőkelőbb társaság tagjai látogattak meg, felérköcsi eredményben számos precenziózus, de annál semmitmondóbb tárlattal.

Vitathatatlanul megérdemelt egyéni érvényesülése is értékes szeme annak a láncnak, amely a tisztá művészet szellemében egyre szorosabbá teszi a kapcsolatot Bukarest és Budapest között. A magyar talajból és levegőből sarjadt és kiteljesedett tehetségeknek ilyen vívmányai mindmegannyi pillér, amelyen a legbiztosabban fog valóra válni a hídverés keserves munkája...

(— —)

Március 23-án lesz a német elnökválasztás

A nagy polgári pártok kitartanak Hindenburg mellett

Berlin, február hó 24.

Kedden délután a Birodalmi Gyűlés az elnökválasztás kérdésével foglalkozott. Gröner hadügyminiszter hivatalosan bejelentette, hogy Németország március 25-én választ köztársasági elnököt, amelyben pedig az eldöntetlenül végződne, úgy április 10-én tartják meg a pótválasztást. Az újonnan megválasztott elnököt május 5-én iktatják be hivatalába.

Gröner bejelentéséhez ezután a külön-

böző pártok szóltak hozzá. Köpfel dr. (nacionalista) hevesen támadta Brüninget és becsmérlőleg nyilatkozott Hindenburgról.

A kommunisták szónoka hangoztatta, hogy nem kell sem Hindenburg, sem Hitler, hanem Szovjetországnak és Szovjetkínának mintájára a kommunista Szovjetországnak megvalósításáért fognak küzdeni.

A nagy polgári pártok szónokai Hindenburg mellett foglaltak állást.

Kolozsvári levél

Kik juttatták az újságírókat a vádlottak padjára? Fegyelmi feljelentés a választott tanács volt magyar tagjai ellen. Kétszáz művezető, aki nyolc éve keresi az igazát

Kolozsvár, február 24.

Régen nem keltett úgy olyan kinos szenzációt Kolozsváron, mint Olajos Domokos újságíró elítélése. Mint ismeretes, Olajos Domokost 3 havi fogsárra és 5000 lej pénzbírságra ítélte a törvényszék, amiért 1930. nyarán a városi közgyűlésen védelmére kelt a magyar nyelv használati jogának a sovinszta román blokk állandó terrorjával szemben. Olajos Domokosnak nem volt joga odaugrani a román blokkisták felé és nem volt joga felszólalni, hozzá még magyarul odadörögni, hogy igenis, a Kolozsvár többségét alkotó magyarság képviselőinek joguk van magyarul felszólalni.

Ezért kapta a büntetést. Ambár maga a városi tiszt főügyész sem tudja, hogy az, a mit Olajos Domokos csinált, miért került bűnvádi utra, amikor legfeljebb rendbírósággal lehetett volna őt sújtani. Mindegy. Az ítélet elhangzott és majd a tábla közismerten bölcs higgadsága alighanem korrigálni fogja az alsófokú bíróság döntését. De az, ami kinossá teszi az ügyet, hogy a törvényszék marasztaló ítélete tulajdonképpen az akkori magyar városi tanácsosokat ítélte el erkölcsiileg.

*

Kényelmetlen, kinos dolog, de meg kell írni, hogy miért juttott az újságíró a vádlottak padjára, hogy miért kellett Olajos Domokosnak elvesztenie az újságíróra kötelező higgadságát és imponáló, a román blokk tagjait is frappírozó bátorsággal is védelmé-

re kelni a zene-bonába fullasztott magyar szónok? Hol voltak a magyarság által választott tanácsotagok akkor? Azok a tanácsotagok, akik ott ültek Olajos Domokos mellett?

És ha már szemrebbenés nélkül hagyták, hogy az újságíró, akit nem a választópolgárok küldtek ki a kommunitásba, megtegye azt, ami az ő kötelességük lett volna, — miért engedték, miért juttatták a vádlottak padjára? Mert a történeti igazság az, hogy a közgyűlés első nap visszautasította a román blokk követelését, hogy Olajos Domokos ellen tegyenek feljelentést az ügyészségnek. Eppen a magyarsággal paktumban volt nemzeti pártjára javaslatára történt a visszautasítás, melyet a szocialisták természetesen erélyesen támogattak. És mégis mánap az történt, hogy dr. Popp Jonel, a nemzeti pártjára frakció vezére maga jelentette be a román

blokk indítványához való hozzájárulását. Hát mi történt nem egészen 24 óra alatt?

*

Erre a kérdésre, amely ma Kolozsváron minden magyar ember gondolatát furdalja, válaszolniok kell majd a volt városi tanácsotagoknak. Olajos Domokos ugyanis az országos Magyar Párt fegyelmi bizottságánál feljelentést tett a választott tanács azon magyar tagjai ellen, akik az óminózus közgyűlésen jelen voltak. És akik hagyták, hogy az újságíró, a ki helyettük kelt a magyar nyelv védelmére, az ügyészség kezére kerüljön, holott ezt mindenképpen módjukban lett volna megakadályozni. Nem tették meg, mert haragudtak az újságíróra. Olajos Domokos ugyanis a helyi párttagozat vezetőségi ülésén nem egyszer tette jogos és alapos kritika tárgyává a városi tanácsotagok feltűnően erélytelen és passzív magatartását, Kolozsvár magyar többségű lakosságának legvitálisabb ügyeiben is.

Hát ezért hagyták, ezért segítették az újságírókat a vádlottak padjára ültetni...

Kolozsvár magyarsága most felfokozott érdeklődéssel tekint a Magyar Párt fegyelmi bizottságának tárgyalása és döntése elé.

*

Érdekes per folyik már jó hosszú idő óta a kolozsvári bíróságok előtt. A pert a kolozsvári művezető-iskola egyik abszolvensze indította meg a közlekedésügyi és közmunkaügyi minisztériumok ellen, mert nem akarják felvenni a műszaki testületbe.

A kolozsvári műipari iskola valamikor nyolc évvel ezelőtt a közotkatásügyi minisztérium alá tartozott és körülbelül 200 végbizonnyitványt adott ki, amelyben a minisztérium elismerte az abszolvenszeknek azt a jogát, hogy beiratkozzanak a Corpul Technice-be. Nemsokára azonban az iskola körül heves vita támadt, mert a közlekedésügyi és közmunkaügyi minisztérium magának követelte. A két minisztérium végül megegyezett egymással, de azok a növendékek, akik a háborús idején végeztek, áldozatai lettek ennek a vitának. Ez a 200 ember nyolc év óta hiába követelt el mindent, hogy felvegyék a műszaki testületbe, ami nagy előnyöket biztosítana számukra, úgy az előléptetésnél, mint a fizetések megállapításánál, — mai napig sem intézték el az ügyüket.

Érdekes, hogy egy azok a hallgatók, akik előzően végeztek el a műszaki iskolát, mint a későbbi évfolyamokban végzett hallgatók nagyrésze már régen tagja a Corpul Technicnek, — csak ezt a 200 embert nem akarják felvenni...

Magyarázat? A nagyobbik részük kisebbségi.

Bányai Ernő

BRASSO „Modern Mozzó” Telefon 518

Ma szerdán, szenzációs premier-ünnepség! A METRO-gyár produkciója, akinek a „BEN-HUR” és a „TRADER HORN” nagysikerű filmeket előállította

JENNY LIND (A svéd csalogány)

a világhírű színésznő életregénye. filmen. Főszerepben Grace Moore a New-Yorki operaház nagynevű opera énekesnője. A film tökéletes művészet dokumentuma Western beszélőgép.

FEBRUAR 26.

Tizenhétórás csendesség után újra rohamra indultak a japán csapatok és újra kezdődött az elkeseredett repülő- és tüzérségi harc

**Kiang mégis elesett, a kínaiak lassan visszavonulnak
Új kormány alakul Japánban**

Sanghaj, február 24.

A sanghaji japán ostromlóereg parancsnokságának az az intézkedése, hogy a hadműveleteket tegnap délelőtt az egész fronton hirtelen beszüntették, nem volt más, mint előkészület az újabb támadásra. Körülbelül 18 óra csend után a japánok ismét megindították az offenzívát.

A rövid ideig tartó szünet előtt a japánok háromszor indultak rohamra a Kiangvan elővárosnál a japán jobbszárnyat teljesen átkaroló kínai sereg ellen. A japán tankok nyomultak előre és mögöttük a gyalogság mesterséges ködfelhő védelme alatt indult rohamra, de a

három támadást a kínai katonák borzalmas szuronyharc után sikeresen utasították vissza.

Erre következett a japán főparancsnokság rendelkezése, amely a hajnali órákig minden harci tevékenységnek véget vetett a sanghaji fronton.

A szünetet mindkét oldalon erősítésre használták fel. Előrelátható volt a készlődésekből, hogy a harc újbóli megnyitása után már kegyetlenebb és borzalmasabb harcok várhatók.

A hajnali órákban kezdték meg újra a japánok az offenzívát, amelynek sulypontja most a Kiangvan elővárost megszállva tartó kínai csapatok ellen irányult. A japán támadás célja az volt, hogy

a jól kiépített kínai állásokat elszigetelje a front többi szakaszaitól,

de ezt a szándékát kezdetben nem kísérte siker s csak a lapzártakor érkezett telefonjelentések számolnak be arról, hogy a japánoknak sikerült a Kiangvant erőteljes szuronyrohammal elfoglalni és a kínaiakat visszaszorítani. A japán gyalogság az újabb jelentések szerint előrenyomul Moszung falu irányában.

Ezen a frontszakaszon a kínai állásokat a 88-ik hadosztály, Csangkajsek tábornok mintaserege védelmezte.

A keletkínai vasutvonal mellett fekvő Imianfu állomás birtokáért is véres harcok folynak. A japánok azonban itten olyan súlyos veszteségeket szenvedtek, hogy a frontszakasz főparancsnoka Tokióból egy új gyalogos hadosztályt kért segítségül.

JAPÁNBA KONCENTRÁCIÓS KORMÁNY ALAKUL

Annak ellenére, hogy Japánban a parlamenti választások a kormány fölényes győzelmével véződtek, mégis küszöbön áll az Inukai-kabinet újjászervezése. Az idevonatkozó jelentések szerint koncentrációs kormányt akarnak alakítani, hogy a madzsuri hadjáratért az összes pártok egyaránt vállalják a felelősséget.

Itt említjük meg, hogy a független Mandzsuria nevét megváltoztatják és a jövőben Daido-nak fogják nevezni. A független tartomány új neve a régi kínai mitológia szerint „nagy koalíció” jelent. A birodalom fővárosa is megváltozik. Valószínű, hogy Mukden elveszti

Vanga Péter ur azt követeli, hogy

a hangos zenésfilmek után is fizessék le a mozik a zeneszerzői díjakat

Furcsa per, amelyben az ilfovi törvényszék mondja ki a döntést

Nagyvárad, február 24.

Ismeretes, hogy a szerzők nemzetközi egyesületének megbízottjai vannak Románia minden nagyobb városában is és feladatuk az, hogy az előadott szindarabok és zeneművek után a szerzői jogdíjakat beszedjék. Ezen a téren sok tulkapás történik, de a legkülönösebb eset most fordult elő Nagyváradon, ahol a szerzők éber őre, egy Vanga Péter nevű ur, azt a meglepő felszólítást intézte az összes mozitulajdonosokhoz, hogy a mozgószínházakban játszott hangos filmek zenéje után fizessenek neki szerzői tiszteletdíjat.

A furcsa követelésre a mozikok hiába hangoztatták, hogy ők a hangos filmeket a gyártól úgy vették meg, ahogy van, és, hogy an-

főváros jellegét és Daido székvárosának a Charbin és Mukden között fekvő Csangcsunt teszik meg.

Páris, február 24.

A Csikágó-Tribun értesítése szerint Anglia, Franciaország és Olaszország titkos szerződést írt alá, amely szerint a Földközi tengeren a status-quo mindaddig fennmarad, amíg a távol-Keleten zajló eseményeket a három európai nagyhatalomnak erőlyes közbelépéssel sikerül megoldani. A nemzetközi katonai egyezmény a „Maltai Titkos Szerződés” elnevezést viseli és azt a három nagyhatalom Máltában írta alá. A szerződés azt is kimondja hogy minden további megbeszélés nélkül mozgósíthatják a Földközi tengeren levő három állam hajóhadát, abban az esetben, ha azt a japán-kínai harcok szükségessé tennék.

A BABAASSZONY BOSSZUJA

Zálogba elvitte az újszülött csecsemőt,

meri nem akarták kifizetni szülésznői díját

Temesvár, február 24.

Nem mindennapi ügyben indított ma eljárást a temesvári ügyészség.

Körülbelül két héttel ezelőtt Schechter Mária temesvári asszonynak gyermeke született és a szülésnél Bontilla Ilona bábaasszony segédkezett. Az újszülött szerencsésen világra jött, de a gondos anya megkérte a bábaasszonyt, hogy egy hétig még nézzen el hozzá naponta, hogy a csecsemőt megfürösse és őt magát is ondozza.

Bontilla Ilona eleget is tett a kérésnek és egy héten keresztül odaadón végezte feladatát. Amikor fizetésre került volna a sor, Schechter Mária, a legnagyobb meglepetésre, kijelentette, hogy nem tud fizetni.

— Hát mikor fog tudni? — kérdezte a szülésznő.

Schechter Mária a szemébe kacagott és úgy válaszolta:

— Hát soha!

Az elkeseredett bábaasszony erre csunya bosszút esküdött. Tegnapelőtt éjszaka, egy óvatlan pillanatban, becsomagolta Schechter Mária újszülött gyermekét és elvitte magához zálogba, kijelentvén, hogy addig pedig vissza nem adja, amíg a pénzéhez nem jut.

Schechter Mária feljelentést tett a bábaasszony ellen a rendőrségnél, amely, kétnapos zálogbantartás után, a csecsemőt karhatalommal szállította vissza az anya lakására. Egyidejűleg áttették az iratokat az ügyészségre és most emberrablás címen indul eljárás a bábaasszony ellen, aki egy kicsit nyersen értelmezte az igazságot.

Argetoianu nem tűri, hogy panamával gyanúsítsák

A boxbajnok Popovici másodszor sem sikerült kizárni a kamara üléseiről

Bukarest, február 24.

A kamara keddi délutáni ülésén másodízben próbálták kizárni az ülésekről Popovici Mihály volt nemzeti-parasztpárti pénzügyminisztert, aki tudvalevőleg a parlament szöszkéről több ítéssel lebozolta Mares többségi képviselőt, mert azt állította, hogy Popovici a saját zsebébe nézte akkor, amikor a svédekkel annak idején megkötötte az utszerződést. A tettelegesen inzultus miatt Popovicit a parlamentből való hamrinapos kizárásra ítélték, amideőn azonban ennek megszavazására került sor, nem jött össze a minimszámú megállapított kilencven szava-

zat, amely az ilyen kizárásokhoz szükséges.

Tegnap újból szavazásra tették a Popovici kizáratási ügyét, a szavazás azonban ezúttal is érvénytelen maradt, mert kilencven szavazat helyett csak hetvennyolcat adtak le Popovici ellen, míg kilencen a kizáratást eleve visszautasították.

Amennyiben a házszabályok megengedik, úgy egy harmadszori szavazás is lesz ebben a kérdésben, ha azonban a házszabályok három szavazást nem engednek meg, úgy az a helyzet áll elő, hogy Popovicit nem lehet parlamenti uton felelősségre vonni Mares leboxolásáért.

Napirenden elsőnek Malain antiszemita képviselő interpellált a fogászok ellen, akik megvesztegetés útján jutottak működési engedélyükhöz. Malain szerint a vizsgálóbizottság nagy összegeket fogadott el a hallgatóktól. Ugyancsak interpellált a felszólaló a Lomasi Erdőipar kivetett 255 millió lejes pénzbírság ügyében és kéri az iratokat.

Lascu a román gabonakivitel monopóliumáról interpellált, amelyet Argetoianu egy holland pénzesoportnak akart bérbeadni.

Argetoianu tiltakozik az interpelláció hangja miatt. Nem tűrheti, hogy burkoltan panamával vádolják meg.

— Ezt nem tűrhetem! — kiáltja Lascu felé. — Szégyelje magát.

A vihar lecsillapodása után, Mirescu szociáldemokrata szóvá teszi a néhány nappal ezelőtt őt ért utcai inzultust. Biztos tudomása szerint ez összefüggésben volt a kártyaklubokról tett leleplezésével, amelyben a rendőrprefektúra néhány tisztviselője is „benne van”. Kéri ennek sürgős kivizsgálását.

Argetoianu kéri ezután a kompenzációs pénztár felállításáról szóló javaslat

vitájának megkezdését és ismételt ki-jelenti hogy nincs szó devizaprohibícióról.

R. D. Joanitzescu a nemzeti-parasztpárt nevében hozzájárul a törvényjavas-lathoz.

Raducanu megállapítja, hogy a javaslat nem precíz. A törvény stabil valutáról beszél, pedig köztudomású, hogy úgy Magyarországon, mint Ausztriában a stabilizáció fiktív és így a román hitelezők 30 százalékot veszítenének Magyarországon és 25 százalékot Ausztriában.

Argetoianu hozzájárul a „stabil” szó törléséhez és hogy a törvénytörvény egy szőljön, hogy az „áru ellenértéke utalandó át”. Ismételt hangsúlyozza, hogy a törvényjavaslatnak nem a devizakorlátozás a célja hanem a romániai kereskedők érdekeinek megvédése.

A törvényjavaslatot megszavazták.

Az orvosszakértők be-számíthatónak jelent-tették ki mindhárom kispesti rablógyilkost

Budapest, február 24

A kispesti rablógyilkos katonák bün-perének mai tárgyalásán Mezei Andor dr. törvényszéki orvosszakértő olvasta fel véleményét a három vádlott elmeál-lapotáról. A szakértői vélemény szerint Stankovszki csökken értelmiségi ugyan, de nem degenerált Kaba viszont degenerált, de nem elmebajos, amint hogy Niko-dein sem az.

A törvényszéki orvosszakértő véleményének ismertetése után Dominik főhad-nagy, hadbírósi ügyész emelkedett szólásra és elmondotta vádbeszédét, a melyben halálbüntetést kért mindhárom vádlottira.

Ezután a védelem képviselői kezdték meg beszédeiket.

Leíoglalták a temesvári vám vagyonát egy tiszt-viselői fizetés fejében

Temesvár, február 24.

A temesvári pénzügyigazgatóságtól nemrégien elmozdított egy tisztviselőt, aki ezért egyévi fizetése fejében beperelte a kincstárt. A pert most tárgyalják és a bíróság helyt adott az elmozdított tisztviselő keresetének, kötelezve a temesvári pénzügyigazgatóságot arra, hogy a megítélt összeget fizesse ki a tisztviselőnek. Mintán Tanasescu pénzügyigazga-tó ezt megtagadta, a tisztviselő ügyvédje most a követelés fejében lefoglaltatta a temesvári vám egész vagyonát. A különös helyzetbe került vámhivatal táviratilag kért „segítséget” a kormánytól.

Március 15-én lesz

a csikszenttamási kasszafu-rás bünperének főtárgyalása

Csikszereda, február 24.

A csikszeredai törvényszék március 15-iké-re tűzte ki a főtárgyalást Amiberti Lajosnak, Guzdán Bélának és társainak bünügyében, akiket azzal vádolnak, hogy két évvel ezelőtt feltörték és kifosztották a csikszenttamási közbirtokosság pénztárát és onnan 1 millió 200.000 lejt vittek magukkal. A nagy-szabású bünügyben, — amelyben Szakáli István halála volt a legtragikusabb epizód, — a csikszenttamási közbirtokosság 70 tanut idéztetett meg, míg a vádlottak védelmében 30 tanut jelentettek be a törvényszéken. A bíróság mind a 100 tanut megidéztette a március 15-iki tárgyalásra, amely iránt egész Csik-megyében óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Lezajlott a nagy párbaj

Popovici és Mares egy-egy lövést adtak le a levegőbe

Bukarest, február 24

Ma délelőtt 10 órakor a Bukarest köz-elében levő Mogosoaia állomásnál egy téglagyár mögötti elterülő terepen Popo-vici Mihály pisztolypárbajt „vivott” Mares többségi képviselővel, akivel a kamara tegnapelőtti ülésén összeverekedett. A párbajt Cantacuzino tábornok vezette. A tüzelésre való jeladás után Popovici és Mares felemelték pisztolyai-kat és egy-egy lövést adtak le a levegő-be. A segédek ezután befejeztnek nyilvánították a párbajt. A felek nem bé-külték ki. Érdekes, hogy Popovici orvos-sa saját testvérbátyja volt, míg Mares mellett orvosi minőségben Topa dr. a ka-mara alelnöke asszisztált.

Szörnyű nyomorban élnek a Goethe-család bécsi ágának leszármazottjai

Hét bécsi lap felhívására egy kosár vaniliás-kiflit kaptak a nagy költő „szegény rokonai...”

Bécs, február 24.

Kint, Bécs legsötétebb külvárosában, egy ósdi ház első emeletén egy szegény munkanélküli család nyomorog. Hónapok óta állástalan férfi, gondokban megtört asszony, két édes kis szőke gyermek. A férfi Hermann Theodor Goethe, a két kisfiú a Goethe család legfiatalabb hajtása.

Nyolc óra volt, amikor hoszas keresgélés után végre rájuk találtam. A szomszédságban senki sem ismeri őket, senki sem törődik velük.

A szomszédház házmesternéje, akinél először érdeklődtem, bizalmatlanul fogad. — Goethe urat keresem, — mondom egyszerűen.

— Talán Gotsche vagy Götze urat tetszik gondolni?

— Nem, — felelem. — Hermann Theodor Goethe urat. A költő rokonát.

— Itt nem lakik semmiféle költő! — válaszolja most már mérgesen a házmesterné és ráncsapja az ajtót.

Nem adom fel a küzdelmet, folytatom a nyomozást. Amikor bekopogtatok az ajtón, női hang szól ki odabentről:

— Kik tetszik keresni?

— Goethe urat — mondom most már bátoritanabban.

— Tessék várni, azonnal.

Vagy öt perc múlva kinyílik az ajtó. Pongyolába öltözött asszony fogad, nagy bocsánatkérések közepette.

— Már lefeküdtünk — mondja mentegőzve. — Az uram azonnal felöltözik.

Negyven év körüli férfi lép ki a szobából és betessékel egy kis kibinethe. A berendezés: kis asztalka, egyetlen szék, amelyet udvariasan felkínál és könyvespolc.

A diszhelyen Goethe összes művei.

— Tetszik tudni, — kezdte zavartan Goethe, — mi mindennap már hétkor lefekszünk. Így legalább megspóroljuk a vacsorát. Ha az ember alszik, nem éhes. De nem szívesen beszélek erről, hagyjuk ezt. Mivel szolgálhatok?

Elmondom, hogy csak kicsit beszélgetni jöttem. Mit csinálnak, hogyan élnek Goethe legfiatalabb rokonai ma, amikor az egész világ a leghallatlanabb fényvel és pompával készül megünnepelni a Goethe centennáriumot.

A férfi elővesz egy hatalmas vászonmappát és kitergeti elem az asztalra. A Goethe-családfa.

— Látja kérem, — magyaráz. — Ez a közös Goethe-törzs, amelynek egyik ága a költő családja, a másik az enyém. A két ág igaz, már 1632-ben szétvált, de hát az nem tesz semmit, azért egy familia vagyunk. Ezt természetesen csak az én ágam állította mindig büszkélkedve, a költő ága mindig meg akarta tagadni velünk a közösséget.

Johann Wolfgang Goethe nem szerette a szegény rokonokat, derogáltak neki. Ő mindig csak érdemkeresztekről és csillagokról álmodozott, a szegény éhenkórászok csak ártottak volna a karrierjének. Pedig a nagyapja még csak egyszerű szabómester volt, derék, becsületes, istenfélő, jámbor ember. Még azt is megtagadta. Soha egyetlen szóval sem emlékszik meg sehol a nagyapjáról, aki ilyen közönséges kenyérrel kereste meg a kenyerét.

— Önnek mi volt a foglalkozása, mielőtt munkanélküli lett?

— A háború előtt filozófiát tanultam. Tanár akartam lenni. De jött a háború, mindenünket elvesztettük.

— Éppen annyi pénzem maradt, hogy egy kiló kenyeret tudtam venni érte. Védre mentem béresnek. Igen, egyszerű béres voltam, amíg fel nem dolgoztam magam az írói irodáig. Akkor bérbeadták a földbirtokot és engem elbocsátottak. Hosszas utánjárás után sikerült bejutnom a statisztikai hivatalba, ahol a munka nagymértékű megnövekedését várták, mert decemberben népszámlálást kellett volna tartani. A népszámlálás azonban elmaradt és engem leépítettek. A nagyobbik fiam ép akkor lett négy éves. Igaz, hogy hivatalnok koromban sem dusskáltam éppen a pénzben. 170 schilling fizetése volt; egy négytagú családot ebből bajos eltartani. De hát valóságos Eldorádó volt az a mai állapothoz képest. Most a munkanélküli segélyből élünk, ami heti husz schilling. Ebből kell fedezni mindent.

B. L. 4. OLDAL

Egyszerűen, komolyan beszél Goethe. Nem is elkeseredett. Nem vádol senkit.

— Rosszak a viszonyok — tudom. — Én nem is busulnék magam miatt. Két felnőtt ember csak keresztülveri magát az életen. Csak a szegény kis gyerekekért szeretném, hogy egyszer másképp legyen.

— És a Goethe-év? — kérdeztem. — Most csak fel fog figyelni a világ, hogy

FÖLÖSLEGES MINDENBEN POLITIKÁT SZIMATOLNI

A csikmegyei erdőgondnokságok „melegen” érdeklődnek a közbirtokosságok szindikalizációs mozgalma iránt

Csikszereda, február hó 24.

A csikmegyei erdőgondnokságok hivatalos átiratot küldöttek az összes közbirtokosságokhoz, hogy záros határidőn belül terjesszék elő azon határozatról felvett jegyzőkönyvi másolatot, amelyen az alakulandó közbirtokossági szindikátusba való belépésüket elhatározták.

Az egyes erdőgondnokságok a földművelésügyi minisztérium mellett működő erdőigazgatóságtól kaptak hivatalos átiratot, hogy a jegyzőkönyvmásolatokat kérjék be s ezek és a tapasztaltak alapján tegyék meg jelentésüket az alakulandó szindikátusról.

Már pedig ez a rendelkezés sérti a közbirtokosságok autonómiáját. Tudvalevő, hogy az erdőgondnokoknak tisztán erdészeti szempontból van beleszólásuk a közbirtokossági vagyonok kezelésébe, de ezek adminisztrációjához a fennálló törvények értelmében semmi közük sincs. Nem tudjuk mit céloz alapjában véve a fenti intézkedés, de ugylátszik, mint minden egyes székely megmozdulást, amelyből az élni akarás vágya sugárzik ki, sietnek elgáncsolni azok a talpnyalók, a kiknek kenyere csak addig tart, amíg felszínen tudják tartani azokat a minden

Közügyülés szabad ég alatt, 30 fokos hidegben

A Hargita-vasöntöde tragédiájának kulisszatitkai

A csalásért lejelentett Moldovan interimár bizottsági tag, Popescu pedig „prefektusi helynök” Sepsiszentgyörgyön

Csikszereda, február 24.

Néhány nappal ezelőtt röviden beszámoltunk a B. L. hasábjain arról, hogy a csikszeredai Hargita-bank igazgatósága bűnvádi feljelentést adott be Popescu Virgil és Moldovan Juon, a Hargita-vasöntöde két igazgatósági tagja ellen.

A bűnvádi feljelentés hátterében felhárborítón jellemző kulisszatitkok húzódnak meg.

s ha kissé betekintünk a Hargita-vasöntöde bukásának kulisszái mögé, akkor újra és újra csak azt állapíthatjuk meg, hogy a béke és konszolidáció tizenegyedik évében is akadnak olyanok, akiknek a Székelyföld gyarmat, ahol a tág zsebbi és tág lelkiismeretű emberek minden eszközt felhasználhatnak gyanus üzelmek előmozdítására.

Popescu és Moldovan urak 1930-ban kerültek a Hargita-vasöntöde élére, miután

a gyár régebbi igazgatója, Posner Zoltán, a közgyűlés előtt bejelentette, hogy csalásukért és lopásukért semmiféle felelősséget nem vállal.

Ez a két ur rövid idő leforgása alatt eladta a gyár teljes berendezését, nyersanyagát, lovait, szekerit és minden elmozdítható ingóságát.

A Hargita-bank igazgatósága, amelynek nagy érdeklősége volt a két ipar-

Goethe rokonai, két édes kisfiú éhes és nincs mit enniük?

— Ugyan kérem, — legyint melankólikusan Goethe. — Eddig is tudtak nagyon jól a létezésükről. Most is irak rólunk az újságok eleget. De a gyerekeket be kellett adnunk egy időre a gyermekmenhelyre, mert itthon annyira nem tudtuk volna eltartani őket. Most már hála Istennek, itthon vannak megint.

— Hét bécsi újság írta meg, milyen nyomorban vagyunk. Egyetlenegy asszony jött ki hozzánk, szegény, nagy kosárral a karján. Vaniliás-kiflit hozott, amit maga sütött. Azt mondta, ezt tudja a legjobban sütni, mást nem adhat, hát fogadjuk el tőle. Letett vagy két kiló vaniliás-kiflit. Uram, tej és kenyér kellett volna, nem vaniliás-kifli.

— De őtőle, szegénytől, persze nagyon szép dolog volt.

— Irók, kiadók? — kérdeztem.

— Nem láttuk őket, nem hallottunk róluk.

— Német kiadók vagyonsokot kerestek Goethe művein, író és irodalomtörténészek névre és pénzre tettek szert általa. Mit törődnek ők mivelünk?

FAISKOLÁK ES SZOLLOLTIVANYTELEPEK RT.
AMBROSI, FISCHER & CO.
AIUD, JUD. ALBA
ÁRJEGYZÉK DUTALAN.

Bevezetett a szobába, a gyerekekhez. Négy ágy áll a szobában a közepén Goethe és felesége részére, jobbról-balról a két fiú. A kisebbik már aludt. Világos aranyszőke fürtjei körülölelik a fejét, arca kipirult az álomtól. Mosolyog szegényke, pedig nem is vacsorázott. A nagyobbik még hancurozik az ágyban.

— Tudod-e, — kérdeztem — hogy a nagy Goethének vagy rokona?

— Tudom, — feleli a fiú önérzetesen.

— Büszke vagy rá?

— Nem! — válaszolta határozottan.

Nem is csodálom. Én se lennék rá büszke ilyen körülmények között. De még kevésbé lennék büszke a Goethe buvárokra, Goethe-tudósokra és Goethe rajongókra, akikől nyugodtan éhen halhat a két legfiatalabb Goethe-gyerek.

lógazdálkodása miatt távozott az akkor még virágzó vállalat éléről, s a közgyűlés csattanójaként a Hargita vasöntöde részvényesei is elhatározták, hogy bűnvádi feljelentést adnak be Popescu és Moldovan igazgatók ellen.

Addig is, amíg a bűnvádi feljelentések meghozzák a kívánt eredményt, nem árthat néhány gyors vonással vázlatot készíteni róluk. Kik ők és merre van hazájuk?

Moldovan Juon ur, aki elég fehér és ártatlan mesterséget folytatott, mielőtt nagyvállalkozóvá lépett volna elő, pék volt Csikszeredán. Áldásos közgazdasági tevékenysége és két könyve azonban utat tört a városi tanácshoz is. Ma tagja a csikszeredai városi interimárbizottságnak. Olyan nagy hatalom lett a város házában, hogy egy banit sem tudnak az ő magas jóváhagyása nélkül kiutalványozni.

És Popescu Virgil ur? Ő róla Háromszéken tudnának igen épületes dolgokat mesélni. Apja Háromszékvarmegye jelenlegi prefektusa, akinek valószínűleg sejtelve sincsen arról, hogy milyen nagy hatalom lett a fiából a háromszékmegei prefekturán. A fáma szerint csak annak van nyert ügye ott, aki Popescu Virgil jóindulatát megszerzi.

Bosszúból felrobbantott tíz kilogramm dinamitot

Aussig, február 24.

Szombat reggel negyed tízkor dinamitrobbanás történt az Aussig melletti Marienberg alján, a faárugyárban. A szerencsétlenség négy áldozatot követelt. A vizsgálat adatai szerint

Hortig tűzmestert bizonyos szabálytalanságok miatt elbocsátották és a robbanást ő idézte elő, részint öngyilkossági szándékból, részint bosszúból.

Néhány nappal ezelőtt egy munkást a kőbányában betemetett a kő. Hortig a balesetért két másik munkást okolt. Szombaton megjelent a kőfejtőben Werner, a kőbányamunkások szövetségének titkára, (aki később a legsúlyosabb sebesüléseket szenvedte) és a vádlott munkásokkal a gyár felé tartott, hogy Hortigot kihallgassa. Ebben a pillanatban

Hortig meggyújtott tíz kilogramm dinamitot. A gyár romjai között megtalálták Hortig fejét és törzsét s egy Demut nevű munkás elszenesedett holttestét.

A másik két halottat a robbanás helyétől 15 lépésre találták meg. A közeli Ressel-féle faárugyárban, az országon haladó autóban, valamint az országút tulsó oldalán fekvő házban a robbanás ereje kitérte az ablakokat és a közelben elszakította a telefonvezetékét.

A gyár romjait a robbanás ötszáz lépésre sodorta el a helyszíntől.

30 millióra büntették az aradmegyei Pollacsek-szeszgyárat

Bukarest, február 24.

A pénzügyminisztérium harminc millió lejre büntette az aradmegyei Pollacsek-szeszgyárat, amely feketeszesz-manipulációkkal öt millió lej erejéig károsította meg az államot.

Leégett a Ramnicul. Serati villanyüzem

Bukarest, február 24.

Tegnap éjszaka leégett a ramnicul-serati villanyüzem. Az összes épületek elhamvadtak, úgy hogy a város világítás nélkül áll. A kár négy millió lej.

Jóni
Szombattól

Verebes Ernő
Petrovics Iván
Gretl Theimer
Michael Bohnen

Viktoria és a huszár
világhírű ABRAHAM operettben
Csupa ének, tánc és humor a

Modern-Mozgóban
Brassó

Hírek

Nő írja, ki szeret

(Goethe.)

A perc, amíg szemem szemedben égett,
A csók, mit ajkad égetett a számra, —
Ki ezzel ismerős, mi jóra várna?
Mily gyönyört adhat annak még az élet?

Te messze vagy, én idegenben élek.
Mélázón száll az elmém messze tájra
S ha boldog órák benne föl-föléled,
Az egyellen — előnt a könnyek árja.

De könnyem elszívárogo észrevétlen,
Hisz lelked, érzem, elhat im e csöndbe.
S lelkem a messzeségen át ne törne?

Ó, vedd e sóhajt, benne szívem küldöm,
Nincs vágyam más, csak te vagy minden
űdöm,
S hogy vonzódol felém. — Egy jelt adj nékem!

LANYI VIKTOR

MÁRCIUS 15-ÉN KEZDŐDNEK A SZERZŐSÉGI SZILÁGYMEGYÉBEN. Érmihályfalváról jelentik: Szilágy megyében az 1911-es születésű ifjak sorozása március 15-én kezdődik. A sorozásokat a megye részére Érmihályfalván tartják.

HÁROM MÉTERES HÓTORLASZ AZ ÉRMELLÉKEN. Érmihályfalváról jelentik: Pár nap óta az Érmihályfalva-nagyvárad vonalon a vonatok csak nagy késéssel tudnak közlekedni, a hatalmas hóiharok miatt. Az érseklendi szakaszon három méteres hótorlasz áll a töltésen.

FEBRUÁR 29-ÉN KÉZDIK MEG A FEBRUÁRI BRASSÓI NYUGDIJAK KIFIZETÉSÉT. A brassói pénzügyigazgatóság a brassói nyugdíjasok illetményeit február hónapra, bonok alapján, február 29, március 1, 2, 3, 4-én fizeti ki, a következő betűrendben: Február 29-én: A, B, C, D, E betűvel kezdődő vezetéknevű nyugdíjasok, március 1-én: F, G, H, I, J, március 2-án: K, L, M, N, O, március 3-án: P, Q, R, S, T, végül március 4-én az U, V, W, X, Y betűs nyugdíjasok kerülnek sorra. A nyugdíjkiadásokat csak akkor folyósítják, ha a bonokat a nyugdíjroda látta meg.

BETÖRTEK AZ ARADI TEXTILIPAR TEMESVÁRI LERAKATÁBA. Temesvárról jelentik: Kedden éjszaka betörők jártak az Aradi Textilipar itteni lerakatában. A betörők felfeszítették a kézipéztárt és onnan 40 ezer lejrt elvittek. A nyomozás folyik.

ÖVINTÉZKEDÉSEK A MÁRCIUS ELSEJÉI VÖRÖSNAPRA. Nagyváradról jelentik: Cadere belügyi államtitkár ma Nagyváradra érkezett és itt tárgyalásokat folytatott a rendőrség és a szilágyi vezérőrnagy. A tárgyalások a március elsejére bejelentett vörösnappal vannak összefüggésben.

KIÜTÖTTE AZ OSTORRAL EGY KISFIU BALSZEMÉT. Nagyváradról jelentik: Ma délelőtt az itteni állomáson egy kocsis ostorral kiütötte Tóth Gyula harmadik elemista fiú balszemét. A brutális kocsist letartóztatták.

FEKETE-HUST ARULT HAROM BRASSÓI MÉSZÁROS. A brassói rendőrség a vágóhid feljelenésére eljárás indított Benders és Hitting, továbbá Brus mészárosok ellen, akik a vágóhid megkerülésével, Nándor Zegelstein nevű egyéntől szereztek be hússzükségleteiket. Zegelstein otthon vágta le az állatokat és azok húsat hamis bélyegzővel látta el, majd eladta a mészárosoknak, akiknek büne nyilvánvaló, mert Zegelstein még volt büntetve, hogy hamis bélyegzővel látta el a húst. Zegelstein is jelentős szerepe volt. A mészárosokat, akiknél ez alkalommal négy-négy Zegelstein- bélyegző borjút találtak, öt ezer lejre büntették.

Szálloda igazgató

aki kávéház, étterem és bár vezetésében is szakértelmű, kereskedelmi érettségével állást változtatna. Jelenlegi állásában 20 év óta működik. Cím 1699 sz. alatt a B. kiadóba

FEBRUÁR 26

Lázadás lett az egyszerű falusi bálból...

Letartóztattak hatvan legényt és négy napig vallatták őket

Sortűz is volt, vér azonban szerencsére nem folyt

Szatmár, február 24. Hatvan embert tartóztattak le vasárnap este a Rézteleken. A hatvan embert azért tartóztatták le, mert bált rendeztek és a bált engedély körül egy kis baj volt. Illetve az engedély körül nem is volt baj, ellenben nagy baj volt, hogy a bált olyan legények rendezték, akik nemzeti-parasztpártiak és nem olyanok, akik Jorga pártjának hívei. Sortűz is volt. — Csendőrfelügyelet is volt, segítség érkezett, letartóztatás is volt, csak éppen vér nem folyt. Egészen véletlen, hogy nem volt.

A dolog úgy történt, hogy a nemzeti-parasztpárti legények bált engedélyt kértek és kaptak is és mikor az engedély a kezükben volt, megrendezték a bált. Ez a bál nem tetszett az ellenpártiaknak és a bál estéjén azzal keresték fel a csendőrpáncsnokságot, hogy a bált rendező legények nem tarthatják meg a bált, mert az engedélyen nincs a főszolgabíró aláírása, azt csak a primár adta meg.

A csendőrség elfogadta az érvelést és felszólította a tömeget, hogy hagyja el a bál-termet. A tömeg tiltakozott. A ci-

gány már húzta és a legények táncoltak. Ebben a hangulatban nem esik jól, ha a csendőr azzal jön, hogy „oszolni”. Nem engedelmességekkel azt követelték a csendőrtől, hogy ha feloszlatják a mulatságot, adják vissza a belépődíjakat. A csendőrök szoronyal választottak. — Majd a levegőbe két sortűzet adtak le. A sortűz aztán kirobbantotta a hangulatot. A bálozó közönség nekiesett a csendőröknek, akik kénytelenek voltak meghátrálni.

Késő éjszaka megérkezett a szomszéd község csendőrsége, amely mégis megtisztította a báltermet és hatvan embert letartóztattak.

A hatvan ember nem fért el a fogdában. Lakásokat rekviráltak és ott tartották fogva és vallatták hatvan embert négy napon át.

A hatvanból ötvenhatot elbocsátottak és mindössze a négy főkolompos került a szatmári vizsgálóbíró elé, aki lázadás büntette címén indította meg a rézteleki legények ellen az eljárást.

Lázadás lesz a bálból, ha politikával megkeverik.

„Nincs munkanélküliség a Zsilvölgyében, mert csendesek ott az emberek!”

A bányamunkások küldöttsége csütörtökön számol be a munkaügyi miniszternek a zsilvölgyi helyzetről

Bukarest, február 24. A B. L. tegnapi számában röviden rámutattunk már arra, hogy a zsilvölgyi bányatársulat igazgatósága még az érvényben levő kollektív szerződés lejártát előtt újból munkabérszállításra, munkabérszállításra és részleges üzembezárításra határozta el magát. Megírtuk, hogy a bányamunkások szakszervezeteinek megbízottai a bányagazdálkodással folytatott tárgyalás alkalmával erősen visszatartották a bérszállítási feltételeket és elhatározták, hogy héttagú küldöttséget menesztjenek Bukarestbe, hogy a kormány illetékes köreit helyesen tájékoztassák a Zsilvölgye szociális viszonyai felől.

Erre a lépésre a zsilvölgyi bányamunkásoknak azért volt szükségük, mert a bányatársulat igazgatóival folytatott tárgyalás alkalmával az derült ki, hogy Bukarestben vagy semmit sem tudnak, vagy pedig nem is akarnak tudomást szerezni arról a mérhetetlen nyomorúságról, amelybe a Zsilvölgyének őslakóit sorozatos munkabeszüntetéssel és bérszállításokkal taszították.

A petrozsényi tárgyalásokon ugyanis a bányagazdálkodók bejelentették, hogy azért kénytelenek az újabb leépítésekre, mert a CFR nem fizeti meg a 400 millió lejese adósságát és egyébiránt is az államvasutak megrendeléséinél az egeresi szénbányát akarják előnyben részesíteni, azzal az indoklással, hogy ottan mintegy 400 munkanélküli bányamunkás sorsán kell segíteni. A bányagazdálkodók azt is közölték a munkásság képviselőivel, hogy Bukarestben Pop Valér dr.

KOLUMBUSZ KRISTÓF NYOMAI. A szevillai kiállítás számára annakidején elkészült a Santa Maria, annak a hajónak a mása, amelyen Kolumbus az Atlanti óceánra áthajózott. A spanyol kormány most a hajóval meg akarja ugyanazt az utat tétetni, amelyen Kolumbus járt. Az a feltevés, hogy az ut három évig fog tartani. A hajó először San-Domingon, majd Havannában, aztán a Florida tengerparton és néhány északibb fekvő kikötőben fog horgonyt vetni. Az a terv is felmerült, hogy a hajót Csikágóba szállítják, hogy ott az 1933-iki kiállítás évében a Michigan-tavon elhelyezzék.

Hidegvér uraim hidegvér... Hollywoodból jelentik: Az egyik film felvételei közben végtelen baleset történt. Valami keleti tárgyú filmet készítettek és szükség lett volna egy olyan jelenetre, melyben a rabszolgák oroszlanokkal viaskodnak. Az egyik oroszlan rosszul tanulta meg szerepét, hirtelen megvadult, nekiment az egyik filmrabszolgának és a művészet összes szabályainak betartásával széjjelmarcangolta. Az operatőrnek minden hajszála az égneke állt, végre a rémülettől megfagyott lábai a földbe gyökereztek, szóval minden megtörtént vele,

ami ilyen alkalmakkor szokásos, többek között abbahagyta a kurbilizást is, amiért azonnali érvénnyel elcsapták. Látnivaló, hogy az oroszlan milyen kártékony állat.

A RENDŐR LÉLEKJELLENLÉTE. New-york egyik mozijában előadás közben tűz támadt, amely rettenetes pánikot idézett elő a nézőeret megtöltő hatszáz gyerek közt. A kicsinyeket azonban a rendőr lélekjelenléte mentette meg a biztosnak látszó tűzhaláltól. Felszólította őket, hogy nyújtsanak egymásnak kezét és ilyen módon a kicsinyeket libasorba állítván, nyugodtan kivette az égő épülethől. A künn egybegyűlt tömeg a rendőrt zajos óvációban részesítette.

NINCS TALAJA A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉGNEK” A BÁNSÁGBAN. Temesvárról jelentik: A politikai célkitűzésekkel Bukarestben induló Magyar Gazdaszövetség a Bánságban is megpróbálkozott a zászlóbontással. Tegnap ideérkezett dr. Bordeaux Hugó, bukaresti ügyvéd, az új alakulás központi megbízottja és hosszabb tárgyalásokat folytatott dr. Bredera Vencellel. Értesülésünk szerint az új alakulásnak a Bánságban kevés kilátása van, úgy, hogy dr. Bordeaux a mai napon már, meglehetősen elkedvetlenedve, el is utazott Temesvárról.

Rakétapóstajarat Európa és Amerika között két óra alatt

Alig néhány esztendeje annak, hogy megkezdtek az úgynevezett rakéta-jár művekkel a kísérleteket. A kísérletek többé-kevésbé sikerültek. Végeredményben azonban a jelenleg rendelkezésre álló technikai eszközökkel nem sikerült a gyakorlati számára megoldani a nagyfontosságú kérdést. Sem a rakétaautók, sem a rakétarepülőgépek nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. Egyetlen gyakorlati lehetőség maradt a rakéta-kísérletek kihasználásának és ez a postarakéták üzeme állítása. A leggyorsabb repülőgép sem veheti fel a versenyt a villámsebességgel száguldó rakétával, amely céljának közelébe érkezőn, ejtőernyővel ereszkedik le a földre.

Egy gráci diák, Friedrich Schmidl, számottevő kísérleteket folytatott ezen a téren. Már a múlt év szeptemberében a steiermarki Hochrösch-hegycsúsról elindította R. L. nevű kísérleti rakétáját, amelyben 350 levelet helyezett el. A rakétát a semriachi postaállomás irányában állította be, ahová a rakéta néhány perc alatt meg is érkezett és az ejtőernyő segítségével sértetlenül ereszkedett le a földre. Erre az alkalomra violakék rakéta-bélyegeket ragasztottak a levelekre és a posta mind a 350-at hiánytalanul ki-készbeszítette. Annakidején a kísérlet nem keltett nagyobb feltűnést. Most Friedrich Schmidl olyan rakétát szerkesztett, amelyet nagyobb távolságra, esetleg tengerentúrra is utnak lehet indítani.

A 120 centiméter hosszúságú, 245 milliméter átmérőjű alumínium-rakéta különleges hajtószerkezettel van ellátva, amelyben sikerült elegendő mennyiségű üzemanyagot elhelyezni egy ilyen hosszúságú utra. Természetesen a rakéta csak nagy magasságban, egészen ritka levegőben juthat előre eredményesen, mert máskülönben a nagy levegősűrűség porráégetné a szerkezetet. A rakéta mindössze hét kilogramm súlyú és másodpercenként 2200 métert tesz meg. Ezzel az óriási sebességgel két óra alatt Európából Amerikába lehet juttatni a levélküldeményt. A kísérletek már a közeljövőben megkezdődnek és amennyiben sikerrel járnak, rövid időn belül utnak indítják az első Európa-amerikai rakéta postát.

BRASSÓI FOGASZATI KORÖKBŐL. Értesitem az i. t. fogorvos és dentist urakat, hogy fogászati laboratóriumomat Kapu-utca 44. szám alól Kapu-utca 8. szám alá helyeztem át, ahol a legmodernebb technikai melódusu munkákat a legprecízebben végzek. További pártfogást kér Mandler Izidor miniszterileg vizsgázott fogtechnikus mester. (e)

A svéd csalogány, Jenny Lind életét filmesítette meg a Metro filmgyár egy tökéletes művészi filmoperában. — Grace Moore, aki ma a világ legnagyobb nevű énekesnője, és a newyorki operaház első divája, alakítja a főszerepet. Egy forró szerelmi történet ez a film, amelyben Grace Moore opera-ária feledhetetlen élménnyel gazdagítja a közönséget. A Modern Mozgó mai nagy premijerjé óriási érdeklődés fogadja.

SZINTARSULAT ÉRMIHÁLYFALVAN. Érmihályfalváról jelentik: Szombat este óta játszik Ferenczy Gyula színársulata, amely a legjobb darabokat mutatja be. A színésznők közül fel kell említeni Bartók Juci primadonnát, Ferenciné Szász Ilonkát, H. Fekete Cécát, Keleti Arankát, Kassai Böskeket, Lázár Hildát, Dán Katot, míg a férfiak közül Szemere Imre bonvivánt, Csóka Józsefet, Homokai Pált, Salgó Jenőt, Darvas Ernőt, Bihari Zoltánt és Gergely Lajost.

JOBBRA VAGY BALRA. Európa különböző államaiban a következő közlekedési rend — jobbra vagy balra hajtás — van érvényben (az állam neve előtt feltüntetett betűk az illető állam autójelzését mutatják.) Balra a következő államokban hajtának: A. Ausztria (Vorarlbergben, Észak-Tirolban és Salzburg nyugati részében jobbra), CS. Csehszlovákia, GB. Nagybritannia, H. Magyarország, S. Svédország, SE. Írország. — Jobbra: B. Belgium, BG. Bulgária, CH. Svájc, D. Németország, DK. Dánia, E. Spanyolország, EK. Észtország, F. Franciaország, GR. Görögország, I. Olaszország, LR. Lettország, LT. Litvánia, N. Norvégia, NL. Hollandia, PL. Lengyelország, R. Románia, SF. Finnország, TR. Törökország, Y. Jugoszlávia.

STEPHES PÉTER CUKRÁSZO

Kit. nő teszták, olcsó árak, előzetes konzultáció. Rendelések gyorsan és pontosan.

Szen János-u. 34. BRASSÓ.

— SZÉLVIHAROK AKADALYOZZAK A KÖZLEKEDEST CSIKBAN. Csikszerezéből jelentik: A hideg valamennyire megnyűlt az egész megye területén. Ezzel egyidejűleg azonban erős szélvihar keletkezett, amely az országutakat annyira betemette hóval, hogy kedden reggel már sem a felesiki autóbussz, sem az alsíki nem tudott befutni Csikszerezébe. Az előbbi Csikszerezé közelében akadt el, úgy, hogy ökrökkel kellett a faluba visszavontatni, míg a második Csikszentkirály-nál jutott hasonló sorsra, utasai gyalog és szánon jöttek be a városba. Ha a szél még tartani fog, úgy a közlekedés teljesen megakad. A vonatok is ugyanez okból késnek.

— SEM MINTHOGY ELÉGESSÉK A DOHÁNYAT, ELADTA. Érmihályfalváról jelentik: Az érmihályfalvai dohánybevéltő hivatal, mint általában a dohánybevéltő hivatalok, az előírásnak nem megfelelő dohányt elégetik. Tóth János érkeserűi gazdálkodó dohányja sem felelt meg az előírásnak, amit a gazda jól tudott és éppen ezért nem szolgáltatta be a dohányját, hanem Nagyváradon kilónként 20—40 lejért eladta. Nem kevesebb, mint nyolc és fél mázsa dohányt adogatott így el. A dohánybevéltő hivatal természetesen rájött erre a dohánylopásra, feljelentette a gazdát, akinek padlásán még 160 kiló dohányt találtak. Tóth Jánost letartóztatták és Zilahra kísérték. A kiszabandó bírósági ítéleten felül még mintegy háromszáz lejt bírságot is kell Tóth Jánosnak fizetnie, mert azt, aki a termelt dohányját nem szolgáltatja be, csempésznek tekintik és ugyanolyan bírsággal rójják meg, mint a csempészeket. A gazdának tehát, ha a termése nem sikerül, nincs más választása, mint hogy a dohányját nyilvánosan és hivatalosan elégetse.

— A PAPA ÚJ CSILLAGDÁT ÉPÍTTET. Lázás buzgalommal dolgoznak Casteldandofóban a legmodernebb műszerekkel felszerelt új csillagda építésén. Fiók-obszervatóriuma lesz ez a pápa csillagdjának, amely kedvezőtlen helyzetnél fogva és Róma éjjeli fényében kiváltságos centrumának közelsége folytán tudományos megfigyelésekre csak kevés alkalmas. Már néhány évvel ezelőtt felmerült az új csillagda felépítésének a terve, amelyet sok nehézség leküzdése után most hajtanak végre.

— A FORRADALMI IDŐKBEN LOPOTT JÓSZAGOKÉRT MOST KERÜLNEK A TÖRVÉNYSZÉK ELÉ. Csikszerezéből jelentik: A csikszerezéi törvényszék március 14-ére tűzte ki azt a nagyszabású marhalopási ügyet, amelyet közvetlen a forradalmi zűrzavaros időkben Szócs Ferenc és Albert Lajos csikszenttamási lakosok hajtottak végre. A két megítélt ember mintegy 22 darab marhát lopott össze a szomszéd községekből és azokat hamis marhalevelekkel értékesítette. — A csikszerezéi vásáron leplezték le őket s azóta egy ügyesen tudták huzni-halasztani az ügyet, hogy csak most kerülnek tárgyalásra.

— HAVASI SZERENCSETLENSÉG. Csikszerezéből jelentik: Kozma János gyergyóbékási lakos két ökrrel fát huzatni ment az erdőre. A fát az ottani Leszner-féle fűrészgyárnak akarta szállítani. Már hazafelé tartott, amikor a felette emelkedő hegyen egy nagy töke kiugrott a csuszatóból és hatalmas sebességgel haladt feléje. Elugrott az ökrei elől, hogy legalább saját életét megmentse, de oly szerencsétlenül, hogy a fa éppen fején talált. Jóságának semmi baja sem történt és, ha mellettük marad, neki sem, így azonban az erős ütés következtében nyomban kiszenvedett.

— HATSZAZ KALÓZ EGY HAJÓN. Az olasz lapok feltűnést keltő szenzációról számolnak be. Rio de Janeiróból érkező jelentések szerint januárban Fernando de Noronha szigetére deportált politikai elítéltek megármadták a sziget helyőrségét, lefegyverezték a katonákat és elfoglalták azt a hajót, amely élelmet hozott a szigetre. Miután így el voltak látva vízzel, élelemmel és szénrel, a hajót Brazília felé irányították. A 600 politikai elítélte szállító gőzös befutott Rechife kikötőjébe. Itt azonban nem szállhattak ki, mert a kormány nagy tüntetéseket rendezett ellenük. A menekültek tehát arra szorítottak, hogy éjnek idején kiegészítsék élelmiszerkészletüket és észak felé tovább hajózzanak. Két cirkáló és négy Savya-repülőgép, amelyeknek egyikén Balbo olasz légügyi miniszter repülte át az Atlanti óceánt, üldözi a menekülőket, akik ugyan 600-an vannak csupán, de a délamerikai tömegek imája, óhaja, szeretete kíséri utjukon.

Ki tudja, meddig bírja a „foglyok hajója” a hajszát? Ki tudja, elpusztulnak-e éhen, vagy szomjan a tenger közepén a Fernando de Noronha menekülteit, vagy rátalálnak a cirkáló? A léghajók kénytelenek voltak a vihar miatt visszatérni álmomáshelyükre. A cirkáló azonban egyre keresik őket. Valószínűleg nem találják rájuk, mert a hatszázak felszerelték magukat nem csak élelemmel, hanem különböző hajózáslókkal, hogy félrevezessék a hadihajókat és megtevésszék a kereskedelmi gőzösöket, amelyeket rendre ki fognak fosztani.

Ime, hatszáz ember szemléltető karrierje. Előbb politikai zendülők, aztán martírok. Megint hősök, majd üldözöttek és amikor az éhség marja a beleiket, — kalózzok. A hatszáz menekült ott a tenger közepén, egy kis világ. Korunk világa.

— ELOFIZETŐINK kísérjék figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot! A lap zavartalan expedíciója érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról, ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárát szerepel-e a címkén.

— Epekő-, vesekő, és hólyagkőbetegek, valamint azok, akik hűgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József viz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért prostata-betegségeknek is ajánlják. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— MOSSE 1932. ÉVI ROMÁNIAI SAJTÓ-KATALÓGUSA. A napokban jelent meg a romániai Rudolf Mosse-sajtókatalógus 8-ik kiadása. Az ország sajtójának eme egyedülálló kalauza előszavában rövid beszámoló ad a Rudolf Mosse R. T. messze kiterjedő szervezetről és példanélküli sokoldalúságáról. Ezekből a bevezető szavakból szemléltető, színes képet alkothatunk az ország eme legnagyobb hirdetői vállalatának tevékenységéről. A Mosse-ház tágas működési tere a propaganda minden ágában, bizonyítja a reklám kimagasló fontosságát és tud nem becslhető szerepét, amelyet a közgazdasági életben elfoglal. A katalógus szerkesztőségi része mintaszerű csoportosításban és könnyű áttekinthetőségben hozza mindazt, amit a hirdető félnek tudnia kell, az egész ország lapjainak és folyóiratainak hirdetői részéről.

— ALHERCEG A TAVOLI KELETRŐL. Párisban letartóztattak egy nemzetközi szélhámost, aki Szultánov Kerim herceg néven milliókat csalt ki kereskedők, iparosok, szállodások és arisztokraták egész sorától. A letartóztatásra az adott közvetlen okot, hogy Szultánovot egy operánekess, akinek a herceg értékesnek látszó briliánsokat ajándékozott, amelyek utólag közönséges hamisítványoknak bizonyultak, feljelentette, mert ő viszont kilencven ezer frank valódi bankjegyet kölcsönzött a szélhámossal. A letartóztatás egy előkelő klubban történt, ahol a szélhámos egy orosz tábornokkal és egy párisi illatszergyárossal kártyázott. Szultánov, aki csöppet sem látszott meglepettnek, csak arra kérte a detektíveket, engedjék befejezni a játszmáját, amely nyeresre valószínű. A detektívek természetesen ezt a kérést nem teljesítették.

— UJABB HÓVIHAROK ORSZÁGSZERTE. Bukarestből jelentik: A vasútiügyi vezérigazgatóshoz érkezett jelentések szerint országos hóviharok pusztítanak. Kolozsvár és Szatmár környékén másfélnapja esik a hó. A regátban levő Tárnu-Magurele és Rosiori között az erős hóvihar miatt a 138. számú személyvonat a nyílt pályán elakadt. Számos vasúti vonalat betemetett a hófúvás, úgy, hogy a forgalom több helyen szünetel. Érdekes, hogy Brassóban tegnap este váratlanul megnyűlt az idő és a hőmérő zéró fölé szállott.

Egy név: Balogh Aron

Balogh Aron gyergyótekerőpataki hadirokkant levele fekszik előttünk. — Csak néhány adatot ragadtunk ki belőle: 1914-ben bevonult, többévig volt a fronton, 1917-ben, mint megroskadt, béna, többszörösen kitüntetve, le szerelt. Kapott a magyar katonai hatóságoktól egy bizonyítványt, hogy 50 százalékos rokkant.

1918. november végéig rendszeresen kapott 83 korona rokkantilletményt. Akkor következett az impériumváltás és ettől a pillanattól kezdve, 13 év óta, egyetlen banit sem kapott. Okmányjai a csendőrs, hadkiegészítő, pénzügyigazgatóságok, a különböző minisztériumok között és csak az ég tudja még hol sétálnak 13 esztendeje. Egy azonban bizonyos: a rokkantsága csak növekedett azóta, közben súlyos betegséget is szerzett. Teljesen munkaképtelenné vált, családjával együtt az éhalállal küzd — 13 év óta.

Megemlíti: ő nem kényes, hiszen az ősei is mindig kemény sorban éltek. Egyik nagypapja egyfolytában harminc esztendeig teljesített katonai szolgálatt, mint huszár a székely huszár-határozatban. Aztán: a háború előtt kis házát is összelőtték, amiért hétézer korona kártérítést ítéltek meg, ezt is Romániának kellene már fizetnie, de ezt a pénzt sem kapta meg.

Valaki egyszer azt mondta: Sehol a földkerekségen nem található annyi rendezetlen viszony ember, mint Romániában. Sajnos — a Balogh Aron példája mutatja — ugyalszik igaz.

— MAROSMEGYEI HIREK. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Nyárádszentlászló községben 1931. júniusában Csiki Károly gazdálkodó alaposan elverte a vőregajtót. A törvényszék Csikit 13 napi fogházbüntetéssel sújtotta. — Sütő Lajos székelyudvarhelyi cipészmeister valami miatt felbosszankodva, villáját éves közben 15 éves inasa arcába dobta. Az inasgyermek emiatt egyik szemére megvakult. A székelyudvarhelyi törvényszék emiatt a cipészmeistert másfél hónapi fogházra ítélte, a marosvásárhelyi ítélőtábla azonban a büntetést 3 hónapi elzárásra emelte fel. — Jobbágyfalva határában az elmúlt éjszaka két földművesekből álló társaság, részeg fővel összeverekedett. A véres dulakodás hevében revolvert is használtak. Farkas Ferenc és Máthé Károly földműveseket súlyos sebekkel szállították kórházba, míg a csendőrség a verekezés hősei közül hármat letartóztattak.

Járványos időben gyermekeink ellenállóképességét és erejét fokozza a Jemelt, kellemes, csukamájolajas készítmény. Egy doboz ára 77.— lej.

DÉCESEY ZOLTÁN:

131

A SIRO VÁROS

Az utolsó ügy. Zilahy hátra fordul az ajtónál őrt álló elvtárhoz. — Szekeres elvtárs, vezesse be a vádlottat.

A kis köpcös emberke kisiet és pár pillant mulva újból nyílik az ajtó.

Déceger természetű, szép magyar ember lép be a terembe. Ösz, fehér bajusza, büszkén kunkorodik a magasba, üles természetén feszül a pitykés, szürke dolmány, lépései alatt csak úgy döng a padló.

Dudás bácsi...

Pistának eláll a szíverése és rémület szorítja össze torkát. Mely szemrehányást érez, a derék embert ő sodorta bajba és kellemetlenségbe.

Az öreg most észreveszi Pistát és hamiskás hunyorgással vág feléje. Mintha csak azt akarná mondani ez a pillantás: — Ne félj, öcsém, amíg engem látsz!

Megáll a bíróság asztala előtt és nem hajlik meg büszke feje.

Az elnök elhadarja a személyi adatokat. Aztán felszólítja a vádbiztost, hogy terjessze elő a vádat.

Zilahy felemelkedik a helyéről. Kéjesen lassú és kiszámított ez a mozdulat. A hát meggömbül, a két kéz az asztalra nehezedik és éles, csattogó hangon hangzik el a vád.

— Forradalmi bírák! Ez az ember súlyosan vétett a proletárállam törvényei ellen. Napokon keresztül rejtékhelyen tartott egy veszedelmes ellenforradalmárt, akit tegnap ítéltek halálra a forradalom bírái, és összeesküvést szőtt vele a proletárdiktatura megdöntésére.

Ennyi a vád. Bizonyítékra nincs is szükség. A vádbiztos leül és az elnök most recsegő hangon fordul a vádlott felé.

— Dudás János. Hallotta és bizonyára megértette a vádat. Mit tud felhozni a védelmére?

— Az az ur beszélt valamit, de én biz' nem sokat értettem belőle. Ellenforradalmár? Mi fán terem az?

Az elnök jóakarattal magyarázza. — Hát aki a proletárállam megdöntésére dolgozik. Aki a burzsoá érdekében összeesküvést sző...

— Burzsoá? Mi az?

Az elnök kétségbeesetten rázza meg a fejét. Érzé, a helyzet groteszk voltát és tudja, ő hogy az öreg magyarban törököt fogtak. Már mérlegeli magában az ítéletet. Két esztendő.

— Szekeres, vezesse be a tanút.

A detektív újból perdül és pillanat csupán, már a bírósági asztal előtt áll egy rosszképi, kancsal parasztlány.

— Netene, hát te voltál az Jóska?

Az öreg mélyszéges utálkozással méri végig a komisz bérst. De annak ugyan csak kinyílt a csipája.

— Pancsócs elvtárs! Mondja el, hogyan fedezte fel Dudás Jánosnak bűnét!

A legény krákol egyet-kettőt, aztán tompán kongó hangon hadarni kezd. — Úgy volt az kérem, tisztelt elvtársak, hogy amikor a vörös csapatok felszabadítottak bennünket, mielőtt a vörösök a faluba gyűttek volna, én a kertben dolgoztam és csak látom, hogy egy idegen fiatalember jön le a hegyoldalról s a gyümölcsösön át a ház felé tart. Nem törődtem akkor a dologgal, a gazdámnak máskor is voltak látogatói, városi ismerősök...

— Csak röviden...

Nem törődtem a dologgal. Am egyszer csak veszem észre, hogy a gazdám dél tájban ételes bögrével jár a filligória felé. Ebben már lehet valami. Benéztem a kerti lakásba és akkor láttam, hogy a vendégszobának lakója van. Az a fiatalember, akit két nappal ezelőtt láttam a gazdámhoz jönni. Rögtön gondoltam, hogy nagy disznóság lehet a dologban és megint az urak szönek valamit a sze-

génység ellen. Ezért a vörös örségre mentem és elmondtam, hogy mit tapasztaltam.

— Dudás János. Hallotta Pancsócs elvtárs vallomását. Igaz-e, amit ő elmondott?

— Igaz. Már miért ne volna igaz?

— Tehát beismeri a bűnét?

— Bűnöm? Hát magyar emberek az urak? Hát nem restelkednek ilyenért maguk elé citálni, faggatni, szemrehányást tenni? Hogy hát magyaros vendégszeretettel fogadtam és elláttam egy derék fiatalembert, aki eljött hozzám, hogy meglátogasson?

— De hát az egy veszedelmes ellenforradalmár volt!

— Ellenem nem csinált forradalmat, én nem törődtem vele, kifia, mifia, hozzám jött és megkért, hogy néhány napra nálam maradhasson.

— De miért rejtegette? Miért kellett a kerti lakásban elbujtatnia és titokban táplálnia?

— Ott adtam neki szállást és ő beteg volt, az ágyat nyomta. Engem a cselédim elhagytak, a nagy szabadságban, hát magamnak kellett kiszolgálnom a beteget, hogy semmiben hiányt ne szenvedjen. Ha az urak bűnnek veszik a magyar vendégszeretetet, akkor az urakat megtagadom a magyarságból. Akkor a svá-

boknál is rosszabbak az urak.

Ez volt a legnagyobb sértés, amit Dudás bácsi valakinek a fejéhez vághatott. Ha svábnak mondotta.

A védő elállt a védelem jogától. A tényállás tisztázva van, a vádlott nem tagad, a forradalmi bírák bölcsességén fordul meg, hogyan akarják megvédeni a forradalom érdekeit.

Hogyan védelmezik meg a forradalom érdekeit, ez a kérdés égett Zilahy szemében, amint előrehajolt és figyelte a bírák arcát. Az ítéletet hamarosan kihirdették. Három évi börtön.

Az öreg nyugodtan sarkon fordult.

— Megköszönöm szépen. Az Isten adjon az uraknak ezerannyit.

Szekeres már vitte is a folyosón lefelé, a cellák irányában.

A forradalmi törvényszék a mai napra befejezte munkáját.

XIII

A vádbiztos megállt a küldöttség előtt. Nem vezette be őket az irodába, csak itt künn, az előszobában akart végezni velük. Hogy azok is szemtanúi legyenek a jelenetnek, akik a folyosón ödöngének és a nyitott ajtón kíváncsian tekintenek be.

— Mit parancsolnak?

Száraz és rideg a hang, nem sok jó akarat hangzik ki belőle.

Asíra (Apolló) Mozdó BRASSÓ.

MA, FEBRUAR 24 EN, SZERDÁN UTÓLJÁRA

„Marokkói kávéház”

a gyönyörű francia és angol beszélő- és éneklőfilm.

Február 25-étől fut a szezon legmulatságosabb filmje:

Feleségem — a szélhámosnő

A bájos kis asszonyka kalandos élményei, aki a szerencsét néha kicsit megkorrigálja, hogy ezzel saját magát és élete pártját energikusan felfelé tolja a siker létráján. Temperamentumos, izgalmas film, tele humorral, amely két óra hosszat alaposan meg fogja nevetetni a közönséget.

Főszerepben: Nagy Katió, Hans Rühmann stb. stb.

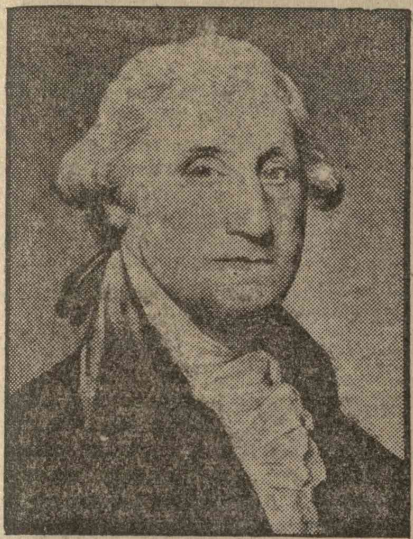
FEBRUAR 26.

Világszerte most ünnepelték az Amerikai Egyesült Államok legendás, próféta-szerűen nemes szabadsághősének, Washington Györgynek kétszázadik születés-évfordulóját. Valamelyik külföldi aukción ez alkalomból áruba bocsátották az Újvilág legnevezetesebb politikai, dokumentumát, az úgynevezett Olajág-kérvényt. Ez a kérvény, mint ismeretes, 1775-ben kelt. Északamerika államai akkor még angol dominiumok voltak s ugyan-csak keservesen nyögtek a brit igtát. Né-hány nemes yenki, látván a lakosság gyötrelmeit, összeállott és felségfolya-módványt szerkesztett, melyet nagy re-ményések között postáztak el III. György angol király címére.

A feliratot, melyről a nép Olajág-kérvény néven vett tudomást, negyvenhaton írták alá, közöttük Washington. Jefferson, John és Adams Sámuel is. Ambár az amerikai gyarmatok élete pokoli volt, a kérvény telve volt lojalitással, szelid kérelemmel, alázatos esedezéssel. A forradami hangnak vagy szándéknak se szí-ne, se nyoma.

„Legkegyelmesebb Uralkodónk!

Mi, Felséged hű alattvalói a gyarma-tonok, a békét és a vérontás megszünte-tését kérjük...”

Washington

igy kezdődött a memorandum, mely ki-fejtette a továbbiakban, hogy az össz-hang és a kölcsönös jóakarát Anglia és a gyarmatok között csak új, emberségesebb rendszerrel állítható helyre. S ezt az új politikát a király annál könnyebben megvalósíthatja, mivel:

„...egész Észak-Amerikában egyet-len józanul gondolkodó ember sem óhajtja a gyarmatok függelenségét”.

Az Olajág-kérvény augusztus havában jutott el Londonba, tehát éppen abban az időpontban, amikor az udvar és környé-ke elmenekülve a város kánikulai gyöt-reimej elől, nyaralt. Így az elintézés kis-sé elhúzódott s lord Dartmouth gyarmat-ügyi miniszter csupán késő ősszel közöl-te a kérvényezőikkel, hogy

„Miután a kérvényt Öfelsége nem volt hajlandó a Trónon elfogadni, így a memorandum válasz nélkül marad”.

Amiből nyilvánvaló, hogy akkoriban egy kérvény kedvező megválaszolását az a formalitás előzte meg, hogy a király a Trónon ülve vette a folyamodványt. S ha nem vette át, ez már az eleve való el-utasítást jelentette.

A jó amerikaiknak eszük ágában sem volt a függetlenség. Ez a merev elutasít-ás azonban ugy érte őket, mint a vil-lámcsapás. S esztendő se telt bele, a do-miniumuk megkezdették élet-halál küz-delmüket. A negyvenhat aláíró közül 25 vezető szerepet játszott a szabadsághar-cban s Washington volt a vezér.

Amerika államai lerázták a rabigát. De az Eszme, melynek nevében küzdöt-tek, lángol ma is s itt világol előttünk.

SZÉP BESZÉD

Washington bukaresti emlékünnepe-n a veverszőnök — természetesen — Jorga volt. Mily böcs. megfontolt, józan itele-tti a miniszterelnök, amint mást meg kell bírálai érdeme szerint.

Ime néhány mondat felemelő szónokla-tából:

„Washington egyszerű maradt minden dicsérettel szemben és hideg maradt minden támadással szemben”.

Tehát Amerika ideális államférfia nem jelentett meg napilapjában, nap mint nap, hódoló és tömjénező cikkeket ön-magáról, nem követelte erőszakosan a tisztelgetést, melynek amugy is magától kell jönnie s ha támadták, nem kiáltott kigyót-békát ellenfeleire, nem mondogta, hogy azok nemzetségtörök, illojálisak, irre-

Bemutatkozott az új francia kormány

Tardieu: Franciaország bizonyos mértékig hajlandó csökkenteni fegyverkezési költségeit. Nem hiányoztak az izgalmak sem...

Páris, február 24.

A francia Kamara tegnap délutáni ülésén Tardieu miniszterelnök nagyobb beszédet mondott, melyben több fontos kijelentést tett. Így mindenkélt megindokolta, hogy a honvédelmi tárcák egy seregítése elkerülhetetlen volt, majd hangoztatta a légi védelem szükségességét. Átérve a leszerelésre, kijelentette, hogy Franciaország bizonyos mértékig hajlandó fegyverkezési költségeit csökkenteni. A továbbiakban kérte Tardieu Franciaország lakosságát,

álljon a kormány mögé és mutassa meg, hogy külpolitikai kérdésekben egységes. Tardieu honvédelmi programja felett szavazásra került a sor, amelynek folyamán 309 szavazattal 262 ellenében bizalmat szavaztak a kormánynak.

Az éjszakai ülésen Franklin Bouillon beszéde után botrány tört ki, amennyiben az egyik kommunista képviselő azal támadta meg a kormányt, hogy a japán-kínai konfliktusban imperialista szándékai vannak. A vihar még fokozódott Léon Blum beszédénél, kinek a jobb oldal azt kiáltotta oda: „Németország bérence”. A szociáldemokraták ököllel mentek neki a Blumo aposzrofáló képviselőknek úgy, hogy az elnök végül is kénytelen volt felfüggeszteni az ülést.

Torda, Marosvásárhely, Medgyes és Dicsőszentmárton figyelmébe

Senki lopást nem követ-het el a saját lakásában

s így bünvádilag nem vonható felelősségre az, aki a leplombált gázvezetéket felnyitja

Dicsőszentmárton, február 24

Nagy jelentőségű ügyben hozott ma ítéletet a dicsőszentmártoni járásbíró-ság. Tudvalevő — hiszen a B. L. is számtalan-szor szóvá tette, — hogy a földgáz-társaság a legkiméletlenebb módon uszorázza és szipolyozza ki a rászoruló gázfogyasz-tó közönséget és sok esetben előfordul, hogy — különösen tisztviselőknél és nyugdíjasoknál, akik hónapok óta nem kapják kicsi illetményüket — lezárják a gázvezetéket, miután a szerencsétlen embernek „kiegyenlítettlen számlája” van.

Ez az eset történt T. I. dicsőszentmár-toni állami tisztviselővel, aki szintén hó-napok óta nem kapott az államtól fizetést és így természetesen a földgáz-társaságnak sem tudta pontosan fizetni a gázszámlá-kat. A földgáz-társaság erre — tekintet nélkül a dermesztő tételre — a legkegyetlenebb eszközöz folyamodott: — leplombálta a gázvezetéket T. I. lakásá-ban.

T. I. családos ember és elképzelhető, milyen szenvedéseket kellett kiállniuk, amikor a harminc-harmincöt fokos hidegben hiába akartak lakásukban be-gyújtani, a gáz nem jött. A szerencsét-len, elkecseregett tisztviselőcsalád az élet minden ösztönével védekezni akart a megfagyás ellen és ezért az egyik rend-

kívül hideg estén, amikor a tisztviselő felesége és gyermekei már gémberedet-ten ültek szobájukban, T. I. nem bírta tovább nézni a vacogásukat és kékre-zőldre való fázásukat, — egy kétségbe-esett mozdulattal letörte a gázvezetékről a plombákat és az előáramló gázt meg-gyújtotta. A szobában, hosszú idő után, megint meleg volt.

A földgáz-társaság természetesen ha-marosan rájött T. I. „tettére” és lopás címén pert indított ellene, amelynek ma volt az első tárgyalása a járásbíró-ság-nál, ahol ebből az alkalomból a kiuzsorá-zott gázfogyasztók hatalmas, kiváncsi tö-mege jelent meg. A bíróság rövid ta-nácskozás után felmentette T. I. tisztvi-selőt a lopás vádjá alól, azzal az indok-lással, hogy senki lopást a saját lakásá-ban el nem követelhet, tehát T. I. sem lo-pott, amikor a lakásába bevezetett föld-gázt használta.

A járásbíró-ság ezután a földgáz-tar-saságot polgári kereset megindítására utasította és így csak arról lehet szó, hogy az elhasznált földgáz T. I. fizet-ni tartozik.

A precedensül szolgáló ítélet a hallga-tóság körében nagy megnyugvást kel-tett, a bíróságot sokan megeléjvették.

Ez olyan ujszerű panama, amilyenről még nem hallottunk

Biharmegyében 100-szoros föld-adót fizettettek a parasztokkal, hogy legyen miből fedezni az ellenőrző kiszállások pazar eszem-izsomjait

Nagyvárad, február 24.

A tizenhárom esztendő-s rablógaráz-dálkodásnak egyik nagyszabású pana-májáról rántotta le a leplet, a községi számadásokat éppen most vizsgáló me-gyei komisszió élén Ghika prefektussal. Biharban a megszállás, de különösen az agrárreform után a községi adókat a jegyzők a maguk kénye-kedvük szerint állapították meg és azt minden évben vasszigorral be is hajtották. A falusi ter-melést ezzel a lelketlen és aljas adóki-vetéssel a jegyzők teljesen tönkretették és százakra megye azon jómódú gazdák száma, akiket ezzel az öngyilkosságba, kivándorlásba kergettek.

A most megtartott felülvizsgálat fel-tárta a falu nyomorultul kiszipolyozott

életét, a maga meztelen borzadalmában. A számok légiói tanuskodnak a tizenhárom esztendő-s lelkiismeretlen rablógar-zdálkodásról itt Bihar megyében, ahol a jegyzők a földadót katasztrális hol-danként 800—1000 százalékkal magasab-ban vetették ki és hajtották be, mint ahogy azt a törvény előírta.

A megyei komisszió pontos listát ké-szített erről a világraszoló panamáról mely közül néhány égbekiáltó számadat-ot itt közlünk:

Élesd községben egy évtizeden keresz-tül 331 lej községi adót fizettek, a törvé-nyes 4 lej helyett.

Tárkány község azelőtt 656 lejt fize-tett holdanként, törvényes 6 lej helyett. Mezőtelekd fizetett 169 lejt, a törvé-

kal, akik embertársaikat anyanyelvük vagy vallásuk másfélesége miatt akarták száműzni vagy kiirtani.

„Élete tüköletesen egységes volt”.

Tehát nála nem állott fent az a hely-zet, hogy a szabadságharc előtt nemes eszmékért küzdött, szabadság és egyen-lőség után sóhajtozott, vezére volt a küzdelmeknek s miután álma teljesült, sőt ő maga is hatalomra jutott, ideáljai nem sorvadtak el uralmi törekvésekben. „Jó és tökéletes ember volt az embe-

a világ-márka!

Egészsége érdekében óvakodjék silány utánszaktól!

nyes 1 lej helyett.

Bél 4 lej helyett 173 lejt.

Azáti 4 lej helyett 105 lejt.

Albis 4 lej helyett 53 lejt.

Bors 7 lej helyett 131 lejt.

Cséffa 6 lej helyett 76 lejt

és így tovább végig egész Biharmegyé-ben.

A megyei bizottság kérdőre vonta a falu kisisteneit, akik igen ügyesen, a vármegyei urak vendégjárasi számlájá-ra számolták el a törvényes adón felüli többletet. Így akartak kibujni a felelős-ség alól.

Ghika prefektus kijelentette, hogy nem óhajt a régi biinők megtorlásával foglalkozni, éppen ezért olyan színezetet adott a dolgoknak, mintha saját hatás-körében most leszállította volna a köz-ségi földadót.

A falut azonban nem lehet lóvátenni. Hiába becézik őket „marha parasztnak” a megyei urak, annyi esze ma már min-den gazdának van, hogy belássa Ghika prefektus kijelentésének nevetséges és naiv voltát.

Bármennyire is nagy ur a biharme-gyei prefektus, az adó kivetését és le-szállítását, nem az ő parancsszavai kor-látozzák.

Ma még nem tudni, hogy a prefektus jóindulattól simán igyekszik-e ezt a gyalázatos panamát elintézni, de az tény, hogy amikor a jegyzők adóüzet-meit kipattantak, valóságos védőbeszédet tartott a jegyzők mellett és vendégeske-désre akarta az egész panamát rákenni.

— A falu Nagyrománia óta — szóno-kolt Ghika prefektus, — nagyon sokat szenvedett, különböző rendszerek hibái-ból. A községi jegyzőknek szorosan elő-írták az ellenőrző közegek, hogy a kont-roll időtartama alatt őket bőségesen el-lássák. Természetesen ez nagy költség-gel járt, ami nem volt benne a hivatalos költségvetésben, illetve nem volt rá fe-dezet. A jegyzők ezeket a lakomákat, italokat, luxus autón való utazásokat, nem fizethették meg saját sovány fize-tésükből, hanem kivették községi föld-adó címén.

— Éppen ezért, most intézkedtem, hogy a hivatalos látogatások kosztolási-ainak az ára a mai naptól nem haladhatja tul a napi 40 lejt.

— A falu önmagát sem tudja táplálni, nemhogy banketteket rendezhetnének terhére.

Ezzel a mélabus akkorddal végződik a prefektus ur nyilatkozata.

A gazdák, akiknek a „kontrolljárást” saját szájaktól kellett elspórólni, akik-nek házuk, marhájuk ráment arra, hogy a jegyző urak ne a saját zsebükből fi-zessék az ellenőrző közegek bankettjeit, nem nyugosznak bele az ügynek ilyen-kénti elintézésében.

Nevetséges dolog is lenne — mondják a gazdák, hogy mi most egyszerűen sze-met hunyjunk, akár prefektusi óhajra, a gyalázatos panama felett. Igenis követel-jük a legszigorubb vizsgálat bevezeté-sét s aki biinös, biinhódjék

A tizenhárom év óta kiszipolyozott fa-lusi lakosság körében nagyon izzó a hangulat. A bihari népnek már egy sincs veszteni valója, adóba már ugys ellicitálták mindenét. A maguk napnál is világosabb igazát keresik és követelik, hogy a családnul elsarcolt, véres verej-tékkel keresett krajcárjaikat visszame-nőleg visszafizessék.

A kontrolljárási banketteket meg fi-zesse az állam, ha egyáltalán szüksége van rá. Még akkor is, ha a kontroll uraknak csak 40 lejes menüt szabad fo-gyasztani.

Berey Géza.

— ÉRTEKES SZINDARABOT IRT A CSIKSZENTTAMÁSI PLEBÁNOS. Csikszere-dából jelentik: Bálint Vilmos csikszenttamási plebános „Dusgazdagok” címmel értékes szindarabot irt. A kitünő magyar pap, akinek szociális és kulturmunkássága messze vidé-ken ismeretes, erőteljes stílussal, erős drámai kompozícióval alkotta meg szindarabját.

rek között, akik egyaránt szerették és csupán cselekedetei szerint becsülték”.

Ugy van, cselekedetei után.

Függetlenül attól, hogy kormányon volt-e vagy sem, mert nem a hatalmon levő vezető látták benne, hanem a nagy-szerű, ideális, önzetlen vezetőt.

Akinek értékeit éppen ezért megőriz-ték a századok, nem úgy, mint sok más férfinét, akiről — alighogy eltűnnek — alig fog valaki majdan beszélni.

(m. i.)

Ankét a konverzióról

Mit szól a nagyközönség Argetoianu rendkívüli jelentőségű javaslatához

Konverzió, moratórium

A falun most egyelőre kétségbeesetten nyugodtak a lelkek. De mi történik akkor, ha megindulnak a faluk rémei „az autók”, ki vállalja a felelősséget, ha egy-egy kétségbeesett paraszt fejét ragad? S ekkor majd rámondják azt a megbélyegző szót, hogy „bolsevista” a mi népünk. Nem Uraim! A mi népünk nem bolsevista, hanem dolgozni kívánó derék nép, aki szereti hazáját, vallását és fáját, de élni és dolgozni akar. S ha a nép elégedetlenségét kezd és kilengésekre ad okot, nem ő a hibás, hanem annak vezetői. Van-e olyan propaganda, amely bírjon egy nyugodt fejlődési népet a bolsevizmus karjai közé csábítani? Nem! és ezerszer nem! De viszont megtudja-e akadályozni a felrobbanó szikrát a katonaszurony s a nagytökecs meg tudják-e menteni tőkeiket, a bankok megkapják-e követelésüknek bármilyen kis százalékat? Bizonyára egyik sem, hanem önző céljaik által romlásba döntik nem csak önmagukat, hanem az egész népet és az egész országot. Itt az utolsó óra! Fel kell ébrednie mindenkinek, míg nem késő. Magának az államhatalomnak kell a kezébe vegye a kárthatatlan operációs kést és vágja addig a fertőzött részt, amíg a biztos gyógyulás bekövetkezik.

Most nincs egyéb hátra, mint az, hogy cselekedni kell. Meg kell oldani a lehető legsürgősebben ezt a hónapok óta vitatott kérdést, konverzióval, igazságos konverzióval, hogy úgy az adós, mint a hitelező egyformán szenvedjen, mert az ország és mindnyájunk érdeke megmenteni magunkat magunknak. A megoldás módját a következőkben vázolom:

A követeléseket átszámítani buza valutára és eszerint konvertálni. Például: egy tizezer lejes 196–27-ben kölcsönvett összeg követelés ma semmi esetre sem lehet több, mint annak 50 százaléka, vagyis 2500 lej. Ezen leszállított, illetve az adós által elismert összegre 6 százalékos, illetve 8 százalékos kamatozás, évi 10 százalékos törlesztés mellett még most megmentheti, különben bármilyen konverzió csak késlelteti, de meg nem akadályozza a végleges gazdasági összeomlást. Ha a népen segítettek, ez maga után vonja a más társadalmi osztályok jobblétét is.

Magyaró, Szabó István

Cselekedjünk a jog és az erkölcs jegyében

Románia olyan kedvező földrajzi körülmények között van, hogy itt a gazdasági válságnak nem lett volna szabad előállania. Hogy mégis előállt, annak két fő oka van: a) A közvagyon és közjövödelmek lelkiismeretlen kezelése. b) A pénzügyi vezetők szűk látókörű kapzsisága.

Első állításomat a lapok bizonyítják, melyeknek majd minden száma több milliós államvagyonnak bűnös eltékozlásával, elcsikasztásával számol be, — de ezideig még egyik sem olvastuk megcáfolását, sem pedig, hogy a szerkesztőt ilyen rágalmazásért bezárták volna. Hát még milyen összegek lehetnek, amelyek nyilvánosságra nem jutnak!

Második állításom bizonyítására a sok közül csak egyetlen pénzügyi 1930. üzletvége zárszámadásából vett adatokat iktatom ide: mely szerint ezen magyar pénzügyet 73 millió felüli tőkét forgatott, s majdnem 14 millió jövedelmet tudott elérni, tehát átlag 19 százalékos. Ebből a személyi kiadásokra 3 és fél millió felül fordított. Részvények osztalékára ennek a felét, jótékony célra pedig 90 ezer jejt, úgy, hogy igazgatóságot, felügyelőbizottságot és tisztviselőit, az utolsó szolgáját is beleszámítva, minden alkalmazottjának hónaponta 14 ezer lej átlagos javadalmazás jön ki, akik között egyetemi képzettséget hiába keresünk, valamint szakképzettséget és vagyoni felelősséget is hiába, az ellenőrzésre hivatott felügyelők és igazgatósági tagok között. Ezzel szemben az egyetemi képzettségű felekezeti középiskolai rendes tanár, alig kap havi 6–10 ezer lej fizetést. A többi pénzügy-

zeteknél is csak ilyen állapotokat találunk.

Nem konverzió kell nekünk, mert az olyan formában, amint tervezve van, a jogrendet forgatja fel, — hanem a közvagyon becsületes kezelése: „Mert minden ország talpköve és támasza a tiszta erkölcs”, — amint azt a költő mondja. Azonkívül tisztességes adó és kamatpolitika, 5 százalékos betéti kamat és legfeljebb 8 százalékos kihelyezés, mint a háború előtti időkben volt. Rászolgáltak a bankok is, a hat bő esztendő után, a következő hét szük esztendőre. Tessék a személyi járandóságokkal is, minden vonalon csak addig nyújtózni, ameddig a takarékos ér, — akkor nem lesz bankbuktás sem, még kényszerre is kevesebb.

A 10 hektáron alóli kisbirtokos osztályt pedig, bárhogyan el van adósodva, ne féltsük, azt, amelyik dolgozni akar is, tud is, moratóriummal és kamatfizetési kedvezményekkel hamar lábra állanak a tőke elengedése nélkül is. Nagyobb a baj a 10 hektáron felüli birtokosknál, mert azok nem csak a saját, hanem idegen munkaerővel is dolgoznak, — amelyiket meg is kell fizetni, jobban, mint a hogyan a gazdasági terményeiket értékesíteni tudják, mert a nagyon divatba jött szociális és kommunista eszmék, erősen felhajtották a munkás igényeit.

Való igaz, hogy Románia gazdasági alapja a föld és azok művelői ezidő szerint katasztrófába jutottak és rajtuk az egész vonalon végig, válogatás nélkül, okvetlenül segíteni kell. Mert, ha a földművelő boldogul, akkor boldogul az iparos, kereskedő és minden más társadalmi osztály is. Segítsünk is rajtuk, de úgy, hogy a kíváncsok jogrendet ne forgassuk fel, arra példát semmiféle vonatkozásban ne adjunk, mert akkor az államrendben való bizalmat ingatjuk meg.

Sepsiszentgyörgy.

Joós Imre, nyug. tanár.

Revíziót, nem konverziót

Elég e szót említeni: konverzió, — hogy minden komoly ember mosolygjon. Akarva, nem akarva, a konverzióval kapcsolatban egy a Béketoú cirkuszról nagyon régen olvasott humoros kis vers jut eszembe. Ez a vers körülbelül így szól:

Béketoú ur cirkuszában
Ciklop ur és Cája mester,
Hetek óta próbálgatják,
Melyik termett különb testtel.

Megbeszéljük jó előre,
Ki lesz alul, ki lesz felül,
Mégis akad elég jámbor,
Aki fizet, aki felül.

Hát ez áll Argetoianuról is. Hónapok óta szedegeti elő, az elfogadásra felajánlott törvényjavaslatának kiegészítéssel szolgáló pótvajaslatait — de mindig nem tetszőbb formában. — Közben azt mondja: én akarom, de ti ne akarjátok. A közönség várjon és izguljon és, ami a fő, fizessen! A konverzió, a mai formájában, ha elfogadnánk, úgy nézne ki, mint egy olyan új találmány jármű, amely megalkotás és felszerelés után, hajtóerő hiányában nem indulna. Ilyen törvény helyett, egyelőre sokkal jobb volna az általános moratórium, mely idő alatt kézzelrögzítene elő egész más alapon egy általános adósságrendezést. Nem kell konverzió. Alki adós, fizessen! Minket ne részesítsenek a konverzió „áldásaiban”. Mi nem fogadunk el, legkevesebb ilyen címen könyöradományokat. Mi nem vagyunk sem nyomorékok, sem vakok. De kívánjuk, hogy az illetékesek ismerjék be velünk szemben elkövetett hibáikat és hozzák helyre olyan mértékben, mint amilyen mértékben azt elkövették — és mi ismét élünk.

Ha becsületes és a szociális igazságnak megfelelően akarják rendezni ezt az ügyet — nem konverziót, hanem revíziót kérünk.

Igen! Revízió alá kell venni visszaható erővel a kamatokat és visszaszerezni az adósnak — a Maniu megkészt kamattörvényében megállapított 14–20 százalékos kamatlábnál nagyobb kamatra fizetett pénzt —, hogy tudjon az adós önmagát segíteni és ne kelljen könyöradományt elfogadni. E látszólag nehéz ügy, egy ilyen eligazodás mellett, a legkisebb megrázkódtatás nélkül is igazságosan juttatná vissza normális medrébe a gazdasági életet.

Nem áll az, hogy minden időnek megváltak és meglesznek a gazdasági áldozat-

ai, ha önzetlen, tisztakezü ember vezet! A fent ajánlott kamatrevízió teljes mértékben jogos és igazságos, mert a konjunkturalis idők gazdasági eredményei nem a mi zsebeinkben maradtak, hanem a bankok és betétesek birtokába vándoroltak vissza. Mi csak pusztá esz-közei voltunk a nagytőkének, illetve a bankoknak.

A bankok fizessék vissza a könnyelműen elgázdalkodott pénzek (magas osztalék, tantiémek, fejedelmi bankigazgatói fizetések stb., hiszen a bankigazgatók, már mind napkirályoknak érezték magukat) felét, a betétes fizesse vissza a betétje után élvezett kamatok felét és a hiányzó részt hozza az állam. Vagyondó helyett csináljon vagyonrevíziót! Tekintsen csak kissé lelkiismeretesen körül, mert mind megvannak azok a pénzek, amelyek hiányában szárazra jutottunk. Érdeklődjék kissé, hogy egyes urak, akik még a közelmúltban vagyonralan emberek voltak, miként lehetnek ma már márványpalota tulajdonosok? Talán ezek és ezekhez hasonló urak jöhetnek, nem is öt, hanem 50 százalékkal egy ilyen ügy segítségére.

Tehát: vagyonrevízió, bank és betétes szolgálhatnának anyagi alapul, egy nagy és általános adósságrendezéshez. Mely adósságnak, minden egyebet megelőző, pontos összeirással tudni kellene a végösszegét, mely kiszámítási alapul szolgálna arra, hogy egy tíz éves kamatrevíziónak eredménye milyen hányadát fedezné az adósságoknak. Meggyőződésem, hogy ilyen alapon senki sem maradna adós, mert az utóbbi évek adósságai, még 25 százaléka sem teszik ki a régebbi időkben fennmaradt nagy adósságoknak.

Ha ez nem, akkor 7–8 százalékos kamattal mellét kérünk, a mainál háromszor nagyobb terményárakat, amikor is 100 százalékkal fizetünk, maximum 5–10 év alatt. Ha ez sem, úgy jöjjön az infláció! És, ha egyik sem: jöjjön az általános árverezés és lássuk számadatokban annak eredményét a bankok és betétesek javára! De ez utóbbi esetben én sem ajánlom a leszerelést!

Egy marosmenti gazda

Jutalék, szabdalék, tartalék, martalék

Ha a „konverzió” felfordulást jelentene, akkor ennél találhatóbb címet nem adhattak volna a most szőnyegen lévő törvényjavaslatnak. Ha azonban a konverzió annyit jelent, mint valamilyen tartozást előnyösebb tartozásra átváltoztatni, akkor a törvénytervezet címe nem fedi annak lényegét. Az ilyen konverzió lényege ugyanis abban áll, hogy az adós az ő tartozását úgy lejárta, mint kamatláb tekintetében előnyösebb feltételi kölcsönre igyekszik átváltoztatni. E művelet rendszerint három tényező bonyolítja le:

1. Egy olyan adós, aki a konverzió folytán helyzetén könnyít.
2. A régi hitelező, aki követelését egy fölértékű megkapja és
3. Az új hitelező, aki a maga szempontjából szintén hasznos üzletet köt.

Vizsgáljuk már most e három tényező állását a konverziós törvénytervezet szempontjából.

A bizalmi válságot csak olyan intézkedésekkel lehetne megszüntetni, amelyek a megrendült bizalmat helyreállítják. Az agrártartozások tervbe vett módja azonban nem ezt teszi, sőt a hiteléletnek a bizalmatlanságát fagyhullámai által eddig érintetlenül hagyott részét is megdermeszti. A megkonvertált birtokosnak még az ükunokája is attól a bizalmatlanságtól fog koldulni, amelyet ez a javaslat a birtokos osztály ellen fog ébresztetni. Ha a viszonyok majd javulnak, a kereskedelem és ipar részére újból megnyílnak a hitelvesztett tábora nem fogja élvezni.

A régi hitelező, aki rendes konverzióval pénzhez jut, most alaposan vakarhatja a füle tövét. Követelésének egyik részét el kell engednie, a másik részéért pedig a saját monogramjával ellátott emlékpapírokat kap. E papírokat öt éven belül nem szabad, azontul pedig valószínűleg nem lehet eladni.

Az igazi áldozati borjú azonban az új hitelező. Ezt a borjút különböző helyeken keresik a módosításokkal, csak nem a téhen alatt, ahol megtalálhatnák. A kártalanítás legtermészetesebb helye az állam volna.

Gondoljunk csak arra, hogy egy ökr export-vámja éveken keresztül 8000 lej volt, a cukor adója kilónként 13, a szesz adója literenként 80 lej, bátran állíthatjuk, hogy a rengeteg közvetlen és közvetett adókból az agrárados-ságok kárpótlására is jutna és még maradna is. Hová tűntek el e nagy összegek? A panamákról, sikkasztásokról összeállítandó statisztika, az álláshalmazások és sinekurák jutalmazásáról készíthető kimutatások megadhatnák erre a feleletet. A jövedelmek nagyrészt az állam nevében szedték ugyan be, de mellécsatorkák szivárogtak el.

Ugyanez történt a pénzügyeteken is. Jutalék, szabdalék, tartalék és martalék című horrorális összegeket sajtoltak ki az adósoktól, de ezek az összegek nem maradtak a bankokban, hanem tantiémek, vezér- és alvezérigazgatók fejedelmi renumerációi címen süllyesztették el egyesek.

Ha tehát a téhen alatt akarjuk keresni a borjút, keresni kell az egyeseket, akik akár az állam, akár a bankok köpenyében alatt aránytalanul rövid idő alatt aránytalan nagy, vgyonokat harcoltak össze. Ez pedig gyakorlatilag annyit jelent, hogy egész adórendszerünket a progresszivitás elvére kellene fektetni. A vérátömlesztés operációja csak ott lehet sikeres, ahol egészséges emberről csapolnak vért. Neki nem árt és a beteg meggyógyul. Az a kísérlet azonban, amellyel vérszegény rétegek megcsapolásával kívánják a beteg földművelők osztályába életet önteni, feltétlenül oda vezet, hogy mindkét kategória belepusztul. A progresszív adórendszer tehát az egyedüli, amely célra vezetne. Igen ám, csak hogy akkor nem kellene az egerek gon-dozását a macskákra bízni.

Dr. Leitner Mihály

Államjegyeket kibocsátani

A legutóbb napvilágot látott Argetoianu-féle ingatlan kényszerkölcsön éppen olyan káptelenség és éppen olyan keresztülvihetetlen, mint a többi javaslat, amely eddig a konverzióval kapcsolatban felszínre került.

Az ingatlan tulajdonosok 99 százaléka nincs ma olyan helyzetben, hogy egy ilyen kényszerkölcsönt elviselhesen, tekintve az egész igazságtalan és jogtalan voltától.

Ehelyett megoldható a konverzió más-kép:

Az állam vegye át az összes agrár-adósságokat a banktól és nem az adóstól. Vagyis: a paraszt az államnak tartozzon és nem a banknak. Az állam a paraszt adósságát hosszulejáratu kamatmentes vagy olcsókamatu kölcsönre konvertálja. Vagyis a paraszt jelenlegi tartozását 10–15 év alatt az államnak fizeti ki.

A bankot az állam az agrár-adósságok teljes értékű kártalanítása 1000 és 10.000 lej névértékű államjegyekkel, amelyek pénz helyett teljes értékűben minden köz- és magánpénztárnál, mint törvényes pénzhelyettesítő fizetési eszköz elfogadandók legyenek. Ezzel fizessen a bank a betétesnek, a kereskedőnek, az adóhivatalnak s ezzel vásárolhasson pl a betétes cipőt, mintha valóságos aranyfedezeti lej lenne.

Az államnak — nehogy ilyen módon készpénz — (valuta) — bevételi veszteségei legyenek, jogában áll a hozzá adó, posta, vasút, stb., uton visszakérülő államjegyeket beföldi kifizetésekkel (tiszt. fiz., áll. szállítások, újra kifizetési) Az államjegyeket az állam tartozik oly mértékben a forgalomból kivonni, amilyen mértékben az agrár-adósságok törlesztetnek.

Külkereskedelmi viszonylatban az állam indokolt esetben tartozik az államjegyeket lej valutára cserélni.

Ily módon 10–12 milliárd fedezett pénzhelyettesítő eszköz kerülne forgalomba. „Fedezett”, mert fedezete van az agrár-adósságokban.

Hogy mit jelentene ez a 10–12 milliárd lejes fedezettűt asznáta a mai pénzte-len világban, arról nem kell beszélni.

A stabilizációs kölcsön nyújtóinak sem lehet ez ellen kifogásuk, mert ez nem infláció, sőt elősegíti a stabilizáció fenntartását.

Székelyhíd.

Pospich Károly

Fűsök!

Preciz munkájú, egy vasgatteres fűrészgár, fenyő erdők között, tölgyerdők közelében napi 30 gömb m³ átlagteljesítménnyel a galaci fővonal mellett 80 Lej gömb m³ árban bérvágást vállal. Erdők vagy rönkök környéken olcsón vásárolhatók. Cím „Uj fűrés” Rastolija, Județul Mureș

Közgazdaság

Magyar-román-jugoszláv gazdasági konferencia Belgrádban

Budapest, február 24.

A magyar, román és jugoszláv mezőgazdasági termékek értékesítésére Belgrádban a közeli napokban konferencia kezdődik, amelyen árnivellálást hoznak létre a három ország között. A konferencia anyaga már együtt van és a delegációkat is rövidesen összehívják.

Ha nincs nagy — a kicsi nem jó?

A Nemzeti Banknak sem kell az aprópénz

Bukarest, február 24.

Az aprópénzmizéria egyre kellemetlenebbé kezd válni. Ha szabad népiesen kifejeznünk magunkat, annyi az aprópénz az országban, mint a szemét. Ha az ember egy ezer lejt akar valahol felváltani, el kell kárhoztatnia, hogy sziveségből ezt csak akkor teszi meg neki, ha legalább a felét 20, 10, 5 lejes ércpénzben fogadja el. Bankba, ha nagyobb összeg felvételére megy az ember, célszerű stráfszekérről gondoskodni, mert biztos:

annyi aprópénzt szólnak rá, hogy csak roskadozva tudja majd elszállítani.

És így van ez az egész vonalon. Ezres bankjegyek még csak vannak forgalomban, de a százások mintha eltűntek volna! A baj nem is annyira az, hogy mindenütt aprópénzzel fizetnek, mint inkább az, hogy nem lehet az aprópénztől megszabadulni. A kereskedőknek, vállalatoknak, bankoknak, kávéházaknak, éttermeknek valóságos réme lett az aprópénz, melyet

már senki sem hajlandó nagyobb mennyiségben elfogadni a fizetésnél.

Még a Nemzeti Bank sem. Egyedül adóba fogadnak el korlátlan mennyiségben ércpénzt, talán azért, hogy ezzel is csábítsák a nagypénztől mentes adóalanyokat fizetésre.

Az aprópénz-epidémia annyira eljődött már, hogy köztudomás szerint akadnak megszorultak akik ráfizetéssel kénytelenek szabadulni az ércpénztől, amelyet áru, vagy végzett munka ellenében kaptak, de amellyel ők maguk nem képesek fizetni, mert nem fogadják el tőlük. Az árszólóval való aprópénz átváltása élelmes ügynököknek már szinte egzisztenciát nyújt, úgy, hogy hatóságai razziaikat kellett elrendelni a visszaélések elhárításának megakadályozására.

A pénzügyminisztérium, amint legutóbb megirtuk, rendeletet adott ki, amelyben utasítja a pénzügyi hatóságokat, hogy

az adók és illetékek fizetésénél korlátlan mennyiségben fogadják el az aprópénzt.

Ezzel szemben a Nemzeti Bank maximum 3000 lej értékben fogad el ércpénzt, ami a bankokat igen sokszor kellemetlen feladatok elé állítja, mert végre is a közönségre sem lehet a végtelenségig aprópénzt rásózní!

A CFB kivéve a 20 lejeseket, amelyekből korlátlan mennyiségben kötelesek a pénztárak elfogadni, ércpénzt legfeljebb 100 lejig fogad el.

Ma délelőtt a nagyobb bukaresti bank és kereskedelmi társaságok és vállalatok küldöttsége kereste fel a Nemzeti Bank igazgatóságát, hogy az aprópénz-mizéria megszüntetése érdekében interveniáljon. A küldöttség arra kérte a Nemzeti Bank illetékeit, hogy

az aprópénz további forgalombahozását mindaddig szüntessék be, amíg legalább egy része vissza nem folyik a most forgalomban levő nagymennyiségű apróimletű rézpénzre.

Ezenkívül kérte még a bizottság, hogy ha már az aprópénz átváltását papírpénzre a Nemzeti Bank megtagadja, legalább a befizetésnél fogadjon el ércpénzt nagyobb mennyiségben.

A Nemzeti Bank illetékesei megígérték, hogy szabályozni fogják az aprópénz forgalmát, hogy az a gazdasági életben ne okozzon többé zavarokat.

VAJJON HOVA LETT?

Nyolcvan milliárd fölött rendelkeztek 1930-ban a romániai bankok

V. Slavescu közgazdász előadása a román bankok helyzetéről

Bukarest, február 24.

Victor Slavescu képviselő, elismert liberális közgazdász, érdekes előadást tartott a Román Társadalomtudományi Intézetnél. Előadása során ismertette a belföldi bankok helyzetét. Slavescu előadásából vesszük az alábbi figyelemreméltó adatokat:

1930. január 1-én a román bankélet virágkorszakát élte. Az országban 1090 pénzintézet működött, amelyeknek saját tőkéi meghaladták a 12 milliárd lejt. Egyedül Bukarestben 146 bank működött, 5 milliárd 800 millió saját tőkével.

A pénzintézetek a fenti 12 milliárdon kívül még mintegy 66 milliárd úgynevezett hitel-tőke felett rendelkeztek, amelyből 35 milliárd volt a betét, 12 milliárd visszeszámlálás és 19 milliárd külföldi folyósámla.

A kihelyezések így megközelítették a 80

milliárd lejt, mely tőke természetesen a kamatmaximumot követelte az adótól.

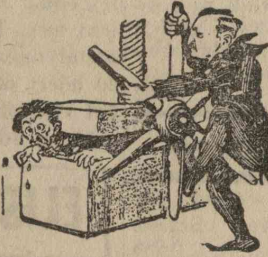
A virágzásban lévő banküzlet az első ütést a mezőgazdaságtól kapta. A termények árai lementek, a mezőgazdák nem fizethették már a tőkéket, amikkel tartoztak és kényszerhelyzetükben hagyták, hogy a kamatok nőjenek. Minthogy a kihelyezett banktőkék körforgása megakadt, a bankok aktivitási tevékenysége is kezdett megbénulni. A világgazdasági válság aztán megadta a kegyelemdőfést a bankoknak.

A belföldi bankok helyzetét súlyosbította az a körülmény, hogy a kormány főleg az adósok védelmére kelt, ami a betétesek bizalmát a bankok iránt megingatta.

Előadása során Slavescu többek között arra a megállapításra jut, hogy a hiteléletben mindenek előtt a bizalmat kell helyreállítani, megfelelő szigorú banktörvény segítségével.

Gyengén folyik be az adó:

Megint megszorítják az adóprést

A pénzügyminisztériumban megbeszélést tartottak az inspektorok

Bukarest, február 24.

Amikor Argetoianu pénzügyminiszter nehezen összekalapálta az 1932 évi állami költségvetést, majdnem tíz milliárdot csökkentette a „rendes” büdzsére felvett kiadási tételeket, de ugyanakkor elfelejtette csökkenteni az adóbevételei tételeket is.

A rendes büdzsére tudvalevőleg csak azokat a kiadási tételeket vették fel, amelyek az állam közvetlen kiadásait képezik, míg az egyéb állami kötelezettségeket egy másik, úgynevezett rendkívüli költségvetésre hárították át. A rendes költségvetés egyensúlyát a pénzügyminiszter azzal gondolta biztosítani, hogy a tavaly kiereszkedett és a teljesítőképesség maximumáig kiszajtolt adóbevételeket vette alapul, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az adóalanyoknak egyre kevesebb lévén a jövedelmük,

ebben az évben a tavalyinál jóval kevesebb adót fizethetnek. Így állott elő az a helyzet, hogy a legszigorúbban keresztülvitt adóbehajtások ellenére nem folynak be a kincstárhoz az előirányzott adótételek.

A pénzügyminisztérium értekezletre hívta össze a pénzügyi inspektorokat, hogy az adóbehajtások fokozásának kérdésével megvitassák. Az értekezlet ma délelőtt zajlott le. Bratescu államtitkár közölte a inspektorokkal, hogy

az adók nem folynak be rendesen s e miatt veszély fenyegeti a költségvetési egyensúlyt.

Az államtitkár utasította a felügyelőket, hogy az egész ország területén tegyék erőteljesebbé az adók behajtását.

Ugyanezen a megbeszélésen utasítást kaptak az inspektorok arra is, hogy az adókihívások munkálatait haladéktalanul kezdjék meg és fejezzék be azokat minél rövidebb idő alatt.

Itt említjük meg egyébként, hogy a társaságok és vállalatok adóvallomásának módosításaira vonatkozólag a kereskedelmi kamarák kiküldöttjei és a pénzügyminisztérium szakértői között megbeszélések folynak.

A pénzügyminisztérium a megbeszélések következtében valószínűleg újabb rendeletben fogja szabályozni a társaságok és vállalatok adóbevallásának módosításait.

Statisztika a prémios buzakivitelről

December végéig 89 ezer vagon buza és liszt ment ki az országból

Mely államok mennyit vásároltak Romániától? — Felére esett a németországi román buzabevitel, Magyarország viszont félmillió mázsa búzát és 32 ezer mázsa lisztet vásárolt Romániától

Bukarest, február 24.

A földművelésügyi minisztérium statisztikai hivatala kimutatást közöl arról, hogy hova és mennyi búzát exportált Románia azóta, hogy az exportprémiumot életbeléptette. A kimutatás csak a július 27 és december 31 között kiszállított búzát öleli fel s így az nem tekinthető véglegesnek, mert ha nem is nagy, de kisebb mennyiségek mindenesetre mentek ki még az országból januárban is, noha újév után a kormány már nem igen utalta ki a prémiumokat.

A kimutatás a buza és buzaliszt exportját júliustól december végéig 89.300 vagonra teszi. Ebből kiszállítottunk:

Belgiumba 1.659.871 mázsa búzát, vagyis az összkivitel közel 19 százalékát.

Angliába 1.315.447 mázsa búzát, vagyis az összkivitel 15 százalékát.

Hollandiába 1.225.361 mázsa búzát, és 495 mázsa lisztet, vagyis a kivitel 14 százalékát.

Csehszlovákiába 1.114.927 mázsa búzát és 59.787 mázsa lisztet, vagyis az összkivitel 13 és fél százalékát.

Németországba 639.973 mázsa búzát és 148 mázsa lisztet.

Magyarországra 512.945 mázsa búzát és 32.619 mázsa lisztet.

Franciaországba 449.507 mázsa búzát.

Ausztriába 419.187 mázsa búzát és 156.273 mázsa lisztet.

Ezenkívül mentek még ki buza és liszt-küldemények a közlekedési piacokra. Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy

a Németországba bevitt román buza mennyisége az 1931 évi kampányban pontosan a fele annak, amennyit 1930-ban exportált Románia a német piacra.

A kimutatásban meglepetés, hogy Magyarország aránylag tekintélyes mennyiségű román búzát vásárolt, holott Magyarország a közép-európai piacokon versenytársa a román búzáknak. A magyar buza és lisztvásárlás azzal magyarázható, hogy búzával a vagononkénti 10 ezer és lisztrel 15 ezer lejes prémium mellett a román exportőrök olyan olcsón adhatták a terményt, hogy a magyar gabonakereskedők előnyösebben vásárolhattak román, mint magyar búzát.

Kis közgazdasági Hírek

A kisiparosok országos szövetsége március 6-án és 7-én országos nagykongresszust tart Bukarestben. A vasútiügyi vezérigazgatóság a kongresszus résztvevőinek 50 százalékos utazási kedvezményt engedélyezett. A kedvezmény a visszautazásnál, az összes vasúti osztályoknál igénybe vehető.

A munkanélküliség egyre nagyobb méreteket ölt Németországban. A legutóbbi kimutatás szerint, a hatóságilag nyilvántartott munkanélküliek száma elérte a 6 millió 127 ezret. Február első felében a szaporulat 85 ezer. Német gazdasági körök remélik, hogy a német birodalmi munkanélküliség elérte a mélypontját.

A német Reichsbank kimutatása szerint a bankjegyforgalom Németországban újabb 124 millióval csökkent. A bankjegyforgalom ezidő szerint 4 milliárd 155 millió 200 ezer márkára. Az aranyfedezet aranyban és devizában 25.1 százalékról 25.8 százalékra emelkedett, a bankjegyforgalom csökkenése következtében.

KÖZSZÁLLÍTÁS KÖZMUNKA

Február 27: Dicsőszentmárton, városi tanácsa árlejtést tart az 1932 évre szükséges nyomtatványok és irodai felszerelések beszerzésére. (Hiv. lap 39. sz.)

Február 29. LUGOS VÁROSI TANÁCSA árlejtést tart a villamosüzemnek szükséges motorina beszerzésére. (Hiv. lap 37. sz.)

MARGITA községben (Biharmegye) lévő állami iskola igazgatósága árlejtést tart a község határában levő és az iskola tulajdonát képező erdő bérbeadására. (Hiv. lap 38. sz.)

A SZATMÁRI GARNIZON-PARANCSNOKSÁG árlejtést tart a csapattesteknek szükséges disznó- és marhahús beszerzésére. (Hiv. lap 38. sz.)

Március 1. A SEGESVÁRI ERDÉSZETI FŐFELÜGYELŐSÉG árlejtést tart a Fogaras-megyei „Pleasca” erdősejében lévő erdő bérbeadására. (Hiv. lap 35. sz.)

SEJTENYI KÖZSÉG (Aradmegye) tanácsa árlejtést tart az alábbiak ügyében: a községnek szükséges író és nyomtatvány felszerelés, nagyobb mennyiségű tűzifa, az ut- és hidjavításokhoz szükséges anyagok, továbbá számtalan más anyag beszerzésére és különböző munkálatok bérbeadására. (Hiv. lap 39. sz.)

Március 3. ÓBESSENYŐ KÖZSÉG (Temes-Torontál) tanácsa árlejtést tart egy községi ártézi-kut furási munkálatainak bérbeadására. (Hiv. lap 35. sz.)

Március 7. A TURNU-SEVERINI közigazgatóság árlejtést tart különböző faanyagok beszerzésére. (Hiv. lap 35. sz.)

Március 11. A BUKARESTI KÓRHÁZAK IGAZGATÓSÁGA (Eforia Spitalilor civile) Bukarestben árlejtést tart a kórházaknak szükséges kenyér és élelem beszerzésére. (Hiv. lap 35. sz.)

A GYULAFEHÉRVÁRI PREFEKTURA árlejtést tart a megyei utak kikövezési és javítási munkálatainak bérbeadására, továbbá az utjavításokhoz szükséges anyagok beszerzésére. (Hiv. lap 35. szám.)

Március 12. A BUKARESTI KÓRHÁZAK IGAZGATÓSÁGA (Eforia Spitalilor Civile) árlejtést tart különböző gummi felszerelés és kötszerek beszerzésére. (Hiv. lap 35. sz.)

A NAGYBANYAI ÁLLAMI BANYATÁRSULAT árlejtést tart különböző elektro-technikai cikkek beszerzésére. (Hiv. lap 37. sz.)

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6. vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Ház-eladások.

(Első folytatás).

7 Csinos családi ház, belváros csendes utcájában, egy nagyobb és egy kisebb lakással;

8 Szolid, emeletes lakóház, Bolgárszeg előkelő utcájában, 2 modern uri lakással és szép két utcára nyíló telekkel;

9 Jól jövedelmező bérház, két üzlethelyiséggel és nagy lakással, a belváros forgalmas utcájában;

10 Emeletes bérház, város központjában, 15%-os tiszta jövedelemmel, ritka alkalmi vétel;

11 Kétemeletes ujonnan épült ház, napos helyen, Bolonyában, adómentes;

12 Kisebb üzletház, a Porond-téren jó bérjövölemmel.

Továbbá több üzlet, bér- és más lakóházak mindenkor jutányosan vásárolhatók a brassói közvetítési irodában:

V. W. Dressnandt & Co.

BRASSÓ, Kapu-u. 52. (Új szám).

Majdnem új DAGASZTÓGÉP, kifogástalan állapotban, 2 DAGASZTÓTEKNŐVEL, egyenként 140 kg. térszita-tartalommal olcsón eladó. Érdeklődni lehet: Josef Fogarascher, Sibiu, Str. Tigrilor 18.

Gőzgépet, 30-40 HP., jó karban, üzemképes állapotban keresek. „Kazán” jelűre a brassói kiadóba. 16991

TEMETŐSKOCSI MEGVÉTELRE kerestetik. Mühlbacher Brassó, Hosszu-utca 23. 16987

Makót keresek nagyobb telekben megvételre és szép fajalmát. Gál Albert, Brassó. 16997

Allást nyer

Nincs munkanélküliség, ha elvállalja a közszükségleti automata órák elhelyezését. Blau, București, Găbroveni 12. 16956

Képviselőket helyben, valamint a megye nagy községeiben, magas kereseti lehetőséggel, könnyű akvizíciós munkára felvesszünk. Ajánlatokat „Biztos egzisztencia” jelűre a brassói kiadóhivatalba kérésünk. 16984

Kerékpáros küldönc, olvasókönyvek házhoz szállítására felvétetik. Minerva, magyar kölcsönkönyvtár, Bukarest, Calea Victoriei 50, Pasagul Imobiliari suterén. 16993

Konyha- és virágkertetben teljesen jártas, ötlen, román állampolgár kertetész keres az eddigi működés, valamint személyi adatok és fizetési igény megjelölése mellett ajánlatokat kér Uradalmi Felügyelőség, Savarsin, Jud. Arad. 16992

Allást keres

EGÉSZSÉGES SZOFTATÓ-DAJKA állást keres. Brassó. Hátulso-utca 70. 16988

Lakás

Szép-napos utcai szoba, fűdősobahasználattal, március 1-re kiadó, kívánságra teljes elátással. Brassó, Calea Victoriei 51. (Kut-utca 33 b.). Megtekinthető délelőtt 11-1. Délután 3-6-ig. 16990

Vegyes

Kicsérelném autómát egy jó márkájú motorkerékpárral. Ajánlatokat „Motoros” jelűre a brassói kiadóba kérek.

Könyvek

A HAZICUKRASZAT KEZIKÖNYVE. Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb tézisták mindenki házáig készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára kemény felvászonkötésben 50 lej.

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Ára színes borítóval 40 lej.

10 darab Népszerű regény, mint a csekély készlet tart 50 lej, vidékre portóval 60 lej, utánvétellel 66 lej. Maupassant A másik gyermeke. Csermely: A basa topánkái, Csermely: Adieu Madame, Forró Pál: A megölt szerelem, Forró Pál: Különös tüzek, Forró Pál: Aki mindig csak vendég, Csermely: A boszu örvényében, Szász Béla: Az öreg zsoltár titka, Altai: Célnál, Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

NYIL-regények, minden szám egy teljes regényt tartalmaz. Ára számonként csak 5 lej, eddig 20 különféle szám jelent meg. Keresse fel könyvosztályunkat, ahol 5, 10, 14 és 20 lejért már igen jó könyveket vásárolhat. (Kapu-utca 56-58. az udvarban.)

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. Dávid György-féle nagy kézi szótár.

Részenként több mint 24 ezer címszóval tartalmaz. Román-Magyar rész 80.- II. Magyar-Román rész 80.- a két rész együtt kötet egész vászon kötésben 180.- lej; díszes félbőrökésben 240.- lej. — Kapható minden könyvkereskedésben. — Kiadta a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Mely fájdalommal jelenítjük, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett jó férj, édes-apa, fiu, testvér, sógor és rokon

Gábor József

életének 55-ik, boldog házasságának 13-ik évében f. hó 23-án rövid de súlyos szenvedés után meghalt. Drága halottunk hült tetemét f. hó 25-én d. u. 3 órakor fogjuk a Vasu-u. 65 sz. gyászház-tól a ref. temetőbe örök nyugalomra kísélni. Drága halottunk Isten veled!

Brassó, 1932 február 24.

A gyászoló család.

LINGUA

KÉZI SZÓTÁRAK 16°

Egy-egy kötet átlag 20-25 ívig terjedő tartalommal. Mindkét rész egybekötve.

Angol. Szerkesztő Dr. Latzkó H. Lei 136

Francia. Szerkesztő Dr. Hege-düs I. Lei 136

Német. Szerkesztő Altai R. Lei 136

Olasz. Szerkesztő Dr. Honti R. Lei 136

Esperanto. Szerkesztő Tomán J. Lei 340

Spanyol. Szerkesztő Dr. Honti R. Lei 272

Kapható a

Brassói Lapok Könyvkereskedésében.

Impotencia!

(férfi gyengeség).

Előrehaladott kor, kicsapongások, vagy betegség által egyengűt terítők, bármilyen életkorban egyszerű KÜLSŐ KEZELÉS által, rádium borogatások által gyógyíthatók Dr. Benewitz professzor, jénai (Németország) egyetemi tanár által bevezetett és állandóan ellenőrzött módszere alapján az egyetlen kompresszok, amelyek a felső egészségügyi tanács jóváhagyott. Prospektus diszkréció mellett — 20 lej oéiyeg elleneben küld a képviselő: „Deia” Bukarest L., Str. Biserica Enet 14 I. em.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árljegyzékeinket.

Leszállított árban

100 újságcikk alapján ROMÁNUL

Megánuton gyorsan és tökéletesen legkönnyebben tanulhatja meg a román nyelvet Dr. CHERES-TEIU és DERY kolozsvári professzorok szerkesztésében megjelent 10 füzetes nyelvtanából

250 Lei helyett csak 150 Lei.

Postai megrendeléseket azonnal elintéző a

Brassói Lapok Könyvosztálya

Alanti népszerűen megírt orvosi művek kaphatók a Brassói Lapok Könyvosztályában

BRASSÓ, KAPU-U. 56-58.

(Az udvarban)

Bodon dr. tanár: Hogyan éljen a szív-bajos ember? Szívba, érelmeszesedés, vérnyomás, III. kiad. L 88

Müller dr.: A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása 102

Soós dr.: Diétás konyha, kötve 231

Couté dr.: Egészség és önfegyelmzés 116

Földes dr.: Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak 102

Káldor dr.: Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést 102

Bucsaányi dr.: Nyerskoszt 102

Bucsaányi dr.: Érelmeszesedés 51

Mezei dr.: Mit tegyek, mit ne tegyek, ha szép akarok lenni? 88

Stekel prof.: Üzenet az anyáknak. I. rész. Kisgyermekkor. Csecsemőkor-tól 2 éves korig 88

II. rész. Óvodáskor és az első iskola-évek 122

III. rész. Serdülőkor és az érettség kora 122

Engländer dr.: A rheumás bajok házi kezelése 81

Stekel prof.: Modern házasság 102

Dr. Décsi: Az impotencia 54

Torday dr.: Egészségügyi, csecsemő-Torday dr.: Egészségügyi, csecsemő-gyermekek és anyavédelem 54

Feldmann dr.: Idegesség és ösztönélet 140 oldal, nagy alakban 102

Völgyessy dr.: Lelki gyógy mód a szervi- és kedélybetegségeknek 120

Ch. Baudouin: Az önfegyelmzés mű-vésze 102

Schimert dr.: Allopathia — Homöo-pathia, Homöotherapia 54

Kármán dr.: A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi betegségei 136

Alkoholizmus — Alkoholizmus. Ir-ta: dr. Donáth Gy. e. tanár 34

Dr. Bálint Rezső: Cukorbetegség és az Insulin, diétikus konyha, re-A tüdő-tuberkulózis. Irta: Dr. Klem-perer F. e. tanár. Illusztrációkkal 102

Kellner: Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia. Több, mint 200 ol-dal, 42 ábrával, II. kiadás 99

Korányi prof.: A húgyszervek beteg-ségei. A vese és a húgyutak meg-betegedései 88

Lukács Pál dr.: Hogyan éljen a gyom-or és bélbajos ember? 88

Pogány János dr.: Élelmiszertáblázat. Pontos számítások az élelmiszerek és élvezeti cikkek kalóriamennyisé-géről és tápértékéről 34

Dr. Völgyesi Ferenc: Üzenet az ide-ges embereknek 231

Dr. Somogyi Béla szerkesztésében, 20 egyetemi tanár közreműködésével: A rákbetegségek ismertetése, felis-merése, gyógyítása és elhárítása a nagyközönség részére 204

ceptekekkel 354

Dr. Totis: Az ifjúság nemi problé-mái 85

Háziasszonyok figyelmébe!

Igy vélekednek a nőegyletek „Fix” készülékünkrol.

„Véleményezés”

A kieli mosókompresszor (Romániában „FIX” néven ismeretes) főze-münkben alaposan kipróbáltuk és megállapítottuk, hogy a fellaláló ál-tal hangsúlyozott összes előnyök valóban teljes mértékben beigazolódtak. Mivel a készülék használata közben a kézzel való mosás és surolás teljesen fölösleges, így tehát a kezek teljesen megkímélődnek, a készü-léket különösen azoknak a háziasszonyoknak ajánlhatjuk, akik fehér neműjüket segítség nélkül, egyedül mossák. A kompresszor ezenkívül 60%-ig terjedő időmegtakarítást biztosít.

Frankfurt, a. M. 1928. XI. 8.

Frankfurti Háziasszonyok Egylete E. V.

Háziasszonyok Szakszervezete

Thessa Cretschmar, II. elnök s. k.

„FIX” az egyetlen világkompresszor

játszi könnyedséggel — mos, öblít, fehérit

Az összes kulturálmokban szabadalmazva.

A próbamosást utoljára — meghosszabbítottuk szombatig

Naponta délután 4 órakor

a Redoute kéktérmeben, Brassó

Ára: sárgarézből (sohasem rozsdásodik) Lei 800 és Lei 300

PEIRITSCH FERENC, mérnök.

Román Állami Osztálysorsjáték

„FORTUNA” váltóüzlet, Enkelhardt Sándor

BRASSÓ, WEISZ MIHALY UTCA 5-7.

80.000 sorsjegy, 40.000 nyeremény

és egy 5.000.000 jutalom, legszere-LEI 5.000.000 csésebb esetben LEI 10.000.000 nyerhető.

Befizetés minden osztálynál

$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{1}$

sorsjegy után

Lei 125 250 500 1000

ELOJEGYZESEK: az I. osztály részére mar me kezdődtek. — Vidéki megrendel seknél a befizető díj postautalványon egyúttal beküldendő. Ugyanott elárus-tók is felvételnek.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavállalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lei. Magyaror-izágra: negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420 fél-évre 820, évente 1600 lei — Egyes szám ára 5 lej; Magyarországon 20 fillér.

Fiókkiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad és Alsófehérvármegye részére: Déva, Str. Ion Creangă 2. Telefon 17. (Balogh Géza).

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Dés: Str. S. Barnu-ju 10. (Oszán Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác).

Maros, Marostorda és Kisküküllőmegyékre kerületi megbízott (Bernát Ernő) Tg - Mureş, Str. Câmpului 8. Marosvásárhely: (Ben ámin Árpád), Piaţa Regele Ferdinand 53 — Nagysze-zen: Str. Turnuului 13. (Szigetváry László) — Szatmár: Csokonai-utca 10 (Váradi József).

Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Orbán Balázs-utca 31. (Varró Elek). — Szilágy-somlyó: (Heller Ernő). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25 (Dénes József).

központi szervezők pénzfelvételi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír-detőiroda. Részletes tártakkal készséggel szolgálunk